Ч. 13 (14.261). Львів, неділя 19. січня 1936. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Р. LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504.060, 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Канц. Шушніґ у Празі.

Торговельний договір. — Продовження договору про арбітраж.

ПРАГА, 18. 1. ПАТ. Австрійський канцлер д-р Шушніґ зложив учора в рамці візиту кардиналові Каспарові, пізніше прийняв його през. Бенеш, у якого був на сніданні. На сніданні були теж прем. Годжа і міністр Крофта. Пополудні канц. Шушніґ і прем. Годжа відбули нараду.

ПРАГА, 18. 1. ПАТ. Вечором оголошено офіціяльний комунікат, який стверджує, що канцлер Шушніґ і прем'єр Годжа обговорили низку справ, що цікавлять оба краї, головно господарські питання. Згідно ствердили важливе значіння торговельного договору, який незабаром буде заключений та продовження, навіть поширення договору про арбітраж, який кінчить обовязувати 1 травня ц. р.

Канц. Шушніґ мав підчас прийняття у през. Бенеша нагоду обговорити питання, що цікавлять оба краї.

Прем'єр Годжа видав у честь канц. Шушніґа сніданя, в якім узяли участь члени уряду й вищі урядовці мін. зак. справ. Канцлер Шушніґ виїхав до Відня в год. 23-ій.

На африканських фронтах знову оживлення.

Ситуація на фронтах в Абисинії.

ВАРШАВА, 18. 1. ПАТ. На основі вісток з ріжних джерел ПАТ оголошує такі вістки про положення на фронтах в Абисинії 17 ц. м.

Воєнні операції на полудневім фронті перервані, бо італійці мусять зорганізувати постачання харчів і муніції для своїх військ. Та ген. Ґраціяні мабуть скористає з неладу в рядах абисинської армії раса Дести, щоб як найскоріше відновити напад. Передні сторожі італійської армії є у постійному контакті з відділами раса Дести. Це доводить до дуже частих боїв.

Англійські джерела подають, що армія ген. Ґраціяніна має 75 тис. вояків. Вона займає фронт на просторі 700 км.: десь на яких 80 км. на захід від Дольо через Ґорагаї, Сассабанег до кордону англійського Сомалі. Армія раса Дести має менше-більше 60 тис. вояків.

В Аддіс-Абебі ставлять під знак запиту величину перемоги ген. Ґраціяніна. Згідно з абисинськими інформаціями у боях на полудневім фронті брало участь тільки 4 тис. вояків раса Дести. Поважніша абисинська стійка була у віддалі 65 км. від Дольо на ріці Ґанале Дорія. Цю стійку дійсно зайняли італійці, які одначе не посунулись далі. Рас Деста дістає тепер з кількох сторін підмоги. Райтер інформує, що 4 італійські літаки бомбардували вчора Корем, місцевість 160 км. на північ від Дессіє. Кількість жертв бомбардування невідома.

ЛИХА ВІЙСЬКОВА СИТУАЦІЯ В АБИСИНІЇ.

АСМАРА, 18. 1. ПАТ. Чужинці, що приходять з Абисинії подають такі подробиці про військову ситуацію:

В останніх часах дуже змалів довіз зброї до Абисинії на головних артеріях і дорозі Бербера—Джіджіґа та залізниці Джібуті Аддіс-Абеба. Це пояснюють тим, що абисинці не мають грошей на закуп зброї. Абисинські вояки продають кріси населенню, що знову відпроває кріси урядові. Абисинська армія не має достаточного числа одностроїв ні виряду для вояків. Військові назагал бракує харчів, муніції і одностроїв.

Вишкіл абисинських відділів бельгійськими інструкторами не дає ніяких висліді в.

В Оґадені є яких 200.000 вояків.

АНГЛІЯ ЗАБЕЗПЕЧУЄТЬСЯ ПЕРЕД ІТАЛІЙСЬКИМ НАПАДОМ.

„Ле Пті Парізієн“ повідомляє з Каїро, що минулого тижня приїхало до Єгипту 20.000 англійських вояків, а тепер приїхала ще одна бригада піхоти під командою генерала Ґоварда. Переводять оборонні праці відколи італійці стали концентрувати свої війська в Лібії. Як зачувати, англійського війська в Єгипті є більше як 75.000 вояків, а залоги в Судані постійно скріплюють.

За український університет.

Львів, 18. січня 1936.

Наукове Товариство ім. Шевченка відновляє акцію за створення українського університету після кількох літ перерви у цій справі, що її викликала повна безвиглядність її реалізації. Не входимо в це, чи дійсно тепер настала вже якась радикальна зміна під цим оглядом. Здається, що постулят створити український університет висунуло наше наукове товариство *без огляду на те, чи існують тепер більші або менші вигляди на реалізацію цього постуляту.* З усією рішучістю можна ствердити, що створення університету для західної вітки українського народу стало тією *конечністю* при теперішньому ступні розвитку української національної культури, що гасло боротьби за український університет мусить стати просто начальним серед усіх інших, від якого відступити ми вже не можемо.

Довга за нами історія боротьби за свій університет. Відома вона всім добре. Оскільки за неї згадуємо, то тільки на те, щоб підкреслити один момент у справі українського університету — зміну у змісті цієї справи. Бо в залежності від історичних обставин змінявся характер проблеми українського університету, виступали в ній ріжні риси. Чейже безсумнівно, що перед світовою війною у цій справі дуже значну ролю грав момент нашої політичної репрезентації перед світом. Свій університет мав бути для нас свого роду леґітимацією, щоб ми могли увійти в цей широкий світ. Тепер ослабла, як не цілковито щезла ця риса у проблемі українського університету. Світ нас вже добре знає і, коли за нами героїчна спроба, хай і невдатна, відновлення власної української державности, то перед *такою* леґітимацією блідіють всякі інші.

Тепер справа українського університету прийняла інший характер. У ній на перший план *виступає момент національно-культурний.* Простіший, але рівночасно ясніший та яскравіший стає зміст цієї проблеми. Чи через це менш важливою для нас стала справа українського університету? Саме навпаки: вона тепер для нас значно важніша, як була, та з ходом часу все буде зростати її вага, в міру нашого культурного зросту й розвитку. Найважливіший момент в університетській справі — це саме те, що вже й тепер ми доросли у своєму національно-культурному розвитку до того рівня, що *без власного університету не може дальше успішно розвиватись наша національна культура.* Тому боротьба за український університет у повному значінні стає *боротьбою за українську культуру.*

Для нас стали вже занадто докучливі ті дрібничкові шикани, що їх викликує „нумерус клявзус“: понижуючі для всіх нас разом і окре

Розвяжуть японський парлямент.

Вотум недовіря для уряду

ТОКІО, 18 1. ПАТ. Аґенція Домеі повідомляє: Всі дані вказують на те, що розвязання парляменту неминуче. До цього прийде мабуть 21 п. м., коли парлямент зачне свої цьогорічні праці. Найбільша політична партія Сеюкай ухвалить мабуть після прем'єра та міністрів закордонних справ і фінансів внесок недовіря для уряду.

Німеччина не хоче непорозуміння з Китаєм.

ТОКІО, 18. 1. ПАТ. Д-р Кіп, голова німецької господарської делеґації, що веде переговори з Манджуко у справі заключення договору, їде завтра до Нанкіну, щоб вияснити непорозуміння, які зродились у звязку з торговельним манджурсько-німецьким договором.

Низка політичних процесів у Ковні.

КЕНІҐСБЕРҐ, 18. 1. ПАТ. Як повідомляють з Клайпеди тамошній „Мемелер Дампфбот“ поміщує вістку, що 20 лютого перед апеляційним судом у Ковні зачнеться нова низка політичних процесів проти багатьох мешканців Клайпеди. Всіх підсудних притягнуть до відповідальности на основі литовського закону про охорону нації і держави.

ма для кожного петента ті пошукапки за протекцією та оббивання порогів при заходах, щоб дістатись до вищих шкіл; глибоко несправедливе вічне скитання за кордоном у погоні за вищою освітою. Та найважніша річ — ціла наша нація глибоко відчуває відмову українського університету, як дивну охоту понизити нашу національну честь: бо це річ просто національної чести кожного народу — виконати культурно-історичну місію серед інших культурних народів світа. Після того, як премайнула хуртовина світової війни, український нарід не тільки заходився біля створення власної державности. Відновлення власної державности пробудило в нашому народі нестримний гін до віднови й нашої давньої культурної ролі серед людства. Ми не забули і ніколи не забудемо, що український нарід у часах київської Руси-України був поза Візантією чи не найкультурнішим народом у всій Европі. Сліпий, хто цього не бачить і з цим не рахується. Такий не зрозуміє, чому то навіть нечисленна і бідна українська еміграція у XX. ст. всюди заходиться коло створення вогнищ вищої освіти й науки, і в Празі, і в Берліні, й у Варшаві, в той час, як багата і численна російська еміграція на нішо подібне не здобулась. Без огляду на здобутки цих наукових установ (здобутки дуже поважні), ще важніша ця аспірація, цей гін до інтенсивної культурно-наукової творчости. Українське автохтонне громадянство на землях у Польщі не тільки не байдуже до цих культурних аспірацій, але навпаки: відчуває, що саме на ньому, на галицькому громадянстві, найсильніше тяжить цей обовязок, тим більше, що годі перекреслити культурно-історичні традиції давньої Галицько-Волинської Держави. Треба ще прийняти під увагу і те, що в житті всіх народів період утрати політичної самостійности, а то навіть ослаблення політичного життя, завжди був тим періодом, коли вся творча енергія нації в конечности скермовується на творчість у ділянці культури.

Українські культурні змагання сучасности відомі у світі; знає він про наших мистців — малярів, різбарів, співаків, музик; — знає і про високу мистецьку культуру наших народніх мас. Українські вчені займають університетські катедри у чужих народів.

Тому наші змагання за український університет мусять знайти прихильний відгомін у цілому культурному світі. Алже не тільки наша національна культура, але й культура всього людства заінтересована в тому, щоб врешті повстав український університет, як нове вогнище, нова станиця наукового життя, що мусить причинитись до збагачення загально-людської культури. Завдяки цьому значіння проблеми українського університету надзвичайно збільшилось і саме через те, що ця проблема стала яскраво культурною проблемою.

Щораз нові наукові здобутки, могутній поступ техніки, величавий розвиток цивілізації, все воно касує границі між народами, справді обєднує і лучить культурно всі народи світу та витворює в них почуття й розуміння цієї культурної спільноти. (Яким могутнім чинником обєднання світових культур є нпр. радіо). У таких умовинах ставити перешкоди будьякій нації в її культурних змаганнях значить: іти в розріз з ходом цілого світового культурного життя. І таких перешкод, штучних, анахронічних, неістотних, ніхто в світі не зрозуміє і не одобрить.

Тому слід актуалізувати знову гасло боротьби за український університет, за ту станицю української культури, яка нам *належить* і яку ми *мусимо* здобути.

С. Хруцький.

Пшениця і закулісова дипльоматія.

Прага, січень 1936

Не Різдвяні свята з пшеничною кутею і не Новий Рік зі своїм „Сійся, родися жито-пшениця“, а середземноморський конфлікт спонукує мене писати про пшеницю, як то вона вмішалася до світової політики та що з цього вийшло.

Заки зачнемо про саму пшеницю, мусимо собі дещо пригадати

ІТАЛІЯ, АНҐЛІЯ, ЯПОНІЯ.

Перше: Коли говоримо „італійсько-абісинський конфлікт“, то ця назва не вичерпує цілої суті конфлікту. Коли ж говоримо про „італійсько-женевський конфлікт“, то це є щось, чого ще властиво нема, але чого дуже хотілиб деякі держави — нпр. СССР. — та деякі ліві групи нпр. у Франції. Та й Анґлія закриває перед світом Женевою цей суто італійсько-анґлійський конфлікт за Середземне Море.

Друге: Сам по собі цей конфлікт не був би для Анґлії такий дуже страшний, якби не... Японія, яка на другім кінці світа робить собі те саме, що Італія у Середземнім Морі, себто використовуючи неприготованість Анґлії та її клопоти з Італією — старається виперти Анґлію покищо з Китаю, може згодом і з інших позицій у Тихому Океані. Крім Китаю, який правда не є анґлійський, але в якому, головно в останньому часі, шукав для себе порятунку анґлійський капітал, найбільше і найактуальніше загроженою анґлійською домінією є Австралія. А Австралія це ж пшеничний шпихлір Анґлії.

Трете: Господарська структура самої Великої Британії, де великий промисл і капітал цілковито знищили хліборобство, є її найслабшою стороною. Без постійного довозу харчів з домінії і кольоній Анґлію за дуже короткий час знищив би голод.

АНҐЛІЙСЬКІ ДОМІНІЇ.

Четверте: У закордонній політиці Анґлії щораз то більшого впливу і значіння зачинають набирати домінії. Домінії, крім загальних клопотів і загальних інтересів Британської Імперії, мають ще свої власні клопоти і свої власні інтереси. Що ті інтереси, головно економічні, не все покриваються, побачимо на прикладі з цією пшеницею.

Пяте: Всі ці питання дуже тісно вяжуться зі собою та переплітаються. Цього не треба мабуть й доказувати. Вистарчить тут тільки нпр. пригадати, що найкоротший шлях з Великої Британії до її найбільших кольоній і домінія, до Індій і до Австралії, а далі й до Китаю веде через Середземне Море і Суеський Канал. Зачіпка на однім місці, нпр. на Середземнім Морю, зараз спричиняє конфлікт у Тихому Океані і навпаки: коли настає відпруження на одному відтинку, то це викликає відпруження і на другому фронті, бо тоді Анґлія може на ньому зосередити більше сил. Сама Анґлія збройної зачіпки не шукає, як колись не шукала її й старинна Картаґіна, до якої Анґлія й своєю соціяльною структурою, і своїм промислом, і військовим устроєм, і силою та слабістю свого капіталу і своїм положенням дуже подібна.

На цьому загальному тлі треба розглядати і поодинокі „скоки“ анґлійської закордонної політики.

Від самого початку т. зв. італійсько-абісинського конфлікту здавалося, що Анґлія послідовно і незломно стає на боці Абісинії. (Не з ідеалізму і не в імя т. зв. міжнародньої справедливости, а тому, що перемога Італії загрожувалаб найбільш життєвим інтересам Анґлії.) Аж тут нараз заломлюється одна із спроб анґлійського капіталу до опанування Китаю — т. зв. монетарна реформа. Загострюється конфлікт з Японією, а на це Анґлія неприготована. Рівночасно питання санкцій супроти Італії висуває можливість, що введуть нафтове ембарґо, що згідно з погрозами Мусолінія довелоб до воєнного конфлікту між Італією й Анґлією. На це Анґлія знову не приготована. Велика Британія майже зовсім без пшениці!

МІЖ АНҐЛІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ

І захиталося неуступчиве становище Анґлії в італійсько-абісинському чи там в середземноморському конфлікті. Пішли нові переговори, яких вислідом був плян Лявала-Гора, в якому Анґлія годиться на розпарцелювання Абісинії — зовсім наперекір всім своїм дотеперішнім заявам і запевнюванням. Премієр британського уряду на всякі запити відповідає таємничо, що його уста замкнені, але якби він смів все сказати, то певно велика більшість громадянства підтримала би уряд в його намірах до замирення. Пізніше анґлійські політики старалися приписати цілий цей плян Лявалеві і цілу відповідальність за невдачу пляну скинути на Францію та на недискрецію французької преси, яка — мовляв — Анґлію здивувала. Але ці вияснення анґлійських політиків не витримують критики. У Палаті Льордів льорд Галіфекс сказав, що „Сер Гор зовсім не збирався їхати до Парижа і що він там опинився тільки випадково та що до переговорів не мав ніяких інструкцій“. Самже сер Гор заявив, що „хоч як не мав охоти їхати до Парижа, то вкінці не мав сили відмовити — так на нього зі всіх сторін напирали“. А премієр Болдуін також признав, що сера Гора післали до Парижа, але всю вину він складає на брак получення між ними обома впродовж неділі. Далі він заявив, що аж в понеділок (9. XII.) передполуднем він дістав листа з повідомленням про заключення умови та що ще заки британський кабінет міг перестудіювати документи, через французьку недискретність дісталася вістка про всі подробиці пляну до преси ще того самого понеділка. А тимчасом фактом є, що ще в пятницю (6. XII.) — отже три дні перед цим нещасливим понеділком, кореспондент „Таймса“ подав вістку про всі подробиці пропозицій, називаючи їх *британськими* пропозиціями.

Коментуючи їх він написав: „Можливо, що Ляваль, не маючи змоги їх приняти покищо в цілости — закомунікував їх наперед Мусолінієві, щоб дізнатися про його погляд на них. Можливо навіть, що рішення Лявала буде головно залежати від того, як до цього британського пляну поставиться Італія“.

ПРИЗБИРАНІ ЗАПАСИ ПШЕНИЦІ.

Ціла справа ще більше ускладнюється, коли пригадаємо, що було загально відоме, що цілий цей тиждень перед сензацією з мировим пляном розглядалися певні мирові пропозиції та що навіть сам сер Гор говорив у парляменті про „голос розуму“ та звертався до Мусолінія, щоб викинув з голови думку про якінебудь темні затії Анґлії. З цього всього виходилоб, що ані Франція не заскочила Анґлії, ані Ляваль не накинув своїх пропозицій сер Горові.

Та все це може не булоб таке цікаве, якби не той факт, що саме тоді, коли тек-то почала проявлятися надія на скоре замирення і закінчення війни в Африці, почали до Анґлії напливати кольосальні засоби пшениці з Австралії та з Канади. В цих домініях та в Арґентині були призбирані величезні засоби пшениці, якої ціна на випадок введення нафтового ембарґо — отже ж на випадок дійсної загрози війни, булаб сильно підскочила вгору. Коли ж почала зроджуватися надія на мир, то Австралія і Канада радо почали позбуватись величезних засобів і по дешевій ціні. Отже прийшло до великих замовлень на пшеницю для Великої Британії і в січні і лютім велику скількість цієї пшениці вже туди перевезли... ну, а Велика Британія знову виграє сильну позицію, потрібну до ведення твердшої і певнішої закордонної політики.

Так тимчасовим відпруженням у середземноморському конфлікті виграли анґлійські капіталісти — на кошт австралійських і канадійських — дешеву пшеницю, а ця пшениця дала Великій Британії більшу безпечність на випадок збройного конфлікту та більшу свободу у закордонній політиці.

Чи ще що більше сталося? Ні. Тільки один міністер пішов у стан відпочинку.

Р. М—ий.

З польської преси.

За період реформ.

„Бюлєтин Польсько-Український" з 19. ц. м. приносить на першій сторінці статтю п. н. „Після процесу", в якому висловлює почуття полекші, що вкінці скінчився той процес. Двічі натякає на можливість злагіднення самого виміру кари у вищій судовій інстанції при нагоді відклику і тому вважає, що той процес і його присуд не повинен вплинути на заходи мирно поєднати польсько-українські спори.

„Життя народів плине своїм річищем, життя народів має свої вимоги. Можна перетяти нитку життя одиниці, — можуть виновники нарікати на коротання свого віку у в'язничних мурах. Але життя народу ані куля не порве, ані судові присуди не засудять. І добре сталося, що так яскраво на варшавському процесі підкреслювано, що українське громадянство осудило вбивство польського міністра і що суд судить одиниці а не нарід.

Був і є польський нарід, був і є нарід український. Тревали народи і тревати будуть. Політична мудрість і сам оберігаючий інстинкт вимагають від них, щоб вони взаємно уможливили собі те тревання у якнайкращих умовинах: у таких умовинах, в яких моглаб творитися і розвиватися духова і матеріяльна культура, підстава пружности і сили народу і його здорової політичної думки.

Щоб якнайскорше розвіялись всі випари, шкідливі для витворення тих тривких вартостей, що не ділять а лучать обидва народи: польський і український. Щоб тепер справді прийшов період не замахів і не судових процесів, але розмов, — хочби і пристрасних спорів, але при одному „округлому" столі, — щоби справді прийшов період *реформ* (підкресл. оригіналу), сягаючи углиб потреб обох громадянств, і щоб той період виключив і стріли і присуди.

Якщо не здійсниться наше бажання, висловлене при нагоді закінчення процесу, то це не буде помилка одного часопису й одного гурту одиниць: не буде нещастя двох великих народів. Хто бажає не допустити до того?-

На жаль, нам здається, що таких, які не бажають допустити до цього, є дуже багато, справді, аж занадто багато...

Українці й армія.

Промова пос. В. Целевича на буджетовій комісії у дискусії над буджетом міністерства військових справ дня 14. січня 1936 р.

Висока Комісіє!

У дискусії над буджетом міністерства військових справ забираю голос у хвилині, коли польсько-українські відносини входять на нові шляхи, коли українська політика й українське громадянство вступили на шлях конструктивної праці для свого розвитку у всіх ділянках життя, оперті на Польщу, а уряд виявляє волю в порозумінні з українською стороною перевести нормалізацію польсько-українських відносин. Думаю, що нормалізація польсько-українських відносин, що виконання слушних постулятів української нації лежить також в інтересі оборони краю, що причиниться воно до скріплення оборонних сил держави тому, що суспільні і національні відносини не є байдужою справою для питання інтегральної оборони в краю. Думаю, що супроти нової ситуації прийшов вже час, щоби й політика міністерства військових справ супроти українського громадянства підпала основній зміні у кількох напрямках і була наставлена на нові шляхи. Не буду перечити, що давніше настрої і відносини в українському таборі могли спонукати міністерство військових справ до деякої резерви чи недовір'я супроти українського населення, але в теперішній хвилі ситуація зовсім інша.

ЛЮДСЬКИЙ РЕЗЕРВУАР. — ДОСТУП ДО ВІЙСЬКОВИХ ШКІЛ І СТАРШИНСЬКИХ СТУПНІВ. — ДУХОВНИКИ. — СУДІВНИЦТВО

Український нарід у Польщі з огляду на свою чисельність творить великий людський резервуар для армії. Досі громадян української національности допускали до військової служби здебільша лише у характері рядовиків. Українська молодь не мала доступу до високих військових шкіл. Не допускається також військових української національности до професійної військової служби чи то у старшинському чи підстаршинському характері. Українська молодь зі середньою чи університетською освітою не має доступу до шкіл підхоружих, зокрема таких, які мають на меті технічне вишколення та зупиняється [illegible] до старшинських ступнів тим, які відбули однорічну службу.

Нема також узгідненої термінольогії, якої вживають військові власти до вояків української національности. В одних військових округах називається їх українцями, в інших „русинами", а це викликує небажані для нікого настрої в українському громадянстві.

Військовий Науково-Освітній Інститут, що керує культурно-освітньою працею у війську, творить військові бібліотеки і переводить акцію поборювання неграмотности серед вояків, не бере під увагу національних питоменностей вояків, не допускає культурно-освітньої праці і на курсах неграмотних у застосуванні до вояків української національности, української мови. У військових бібліотеках і читальнях нема українських книжок і українських часописів.

З огляду на недостаточну скількість парохій греко-католицького і православного віроісповідання, вояки української національности не мають часто-густо духовної опіки. 8 греко-католицьких військових парохій і 6 православних, це рішучо замало, коли пригадати чисельність і розміщення українських вояків.

Коли річ іде про військове судівництво, то українських адвокатів здебільша не допускається виконувати оборону у військових справах.

УКРАЇНСЬКЕ ЗБІЖЖЯ ДЛЯ ПОЛЬСЬКОЇ АРМІЇ — АЛЕ ЧЕРЕЗ ПОСЕРЕДНИКІВ.

Армія є найбільшим у державі покупцем рільничих плодів. На жаль на територіях, замешкалих українцями, військові інтендатури і військові відділи ставляться нерадо до того, щоб купувати рільні плоди для заосмотрення війська, які їм предкладають українські господарські установи. Інструкція закупна збіжжя з дня 1 липня 1935 р., що її видало міністерство військових справ, наказує військовим інтендантурам купувати жито, пшеницю, овес і ячмінь на потреби армії в першу чергу у продуцентів-рільників і в організаціях рільних продуцентів. Вище згадана інструкція засовує точно, що під цими організаціями розуміє „союзи рільних продуцентів, що оферують і постачають рільні продукти, випродуковані їх членами". Такою саме українською установою є кооперативна Централя сільського господарства для закупу і збуту „Центросоюз". „Центросоюз" багато разів у місяцях жовтні, листопаді і грудні 1935 р. оферував військовій інтендатурі у Львові (кап. Ролінському) купівлю збіжжя. Кап. Ролінський давав постійно відповідь, що не купує збіжжя. У тому самому часі львівська інтендатура купувала жито і овес від приватних купців і то по цінах таких високих, що приватні купці купували збіжжя від „Центросоюзу" і з зарібком від 6—8 зол. (пересічно один золотий на 100 кг.) відпродавали львівській інтендатурі. В той спосіб продав „Центросоюз" львівській інтендатурі через посередників 18 вагонів збіжжя. Перед кількома днями кап. Ролінський заявив, що не має інструкції купувати збіжжя у „Центросоюзі" і тому „Центросоюз" перестав вносити дальше оферти. Така поведінка львівської інтендатури виходить лише на користь приватних посередників, а на шкоду і армії і приватних продуцентів рільників.

ВІЙСЬКОВІ МАЙСТЕРНІ. — ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ.

В останніх часах українське громадянство було дуже немило діткнене фактом, що з кравецьких і шевських військових варстатів у Львові видалено зі служби занятих там від кількох літ робітників української національности. Замітне те, що та судьба не постигла тих робітників, які змінили віроісповідання і що на місце звільнених прийнято нових робітників, але вже польської національности.

Міністерство військових справ, через державний Уряд фізичного виховання і військового приготовання та через Наукову Раду фізичного виховання, приготовляє далекойдучу реформу фізичного виховання і поглиблення впливів на спортові товариства і клюби. Для українського громадянства є справою першорядної ваги, щоб українські товариства, які мають на меті фізичне виховання, могли дальше істнувати, як самостійні одиниці з українським національним характером.

Думаю, що всі ті представлені вгорі відносини мусять підпасти зміні. Думаю дальше, що ця зміна є і в інтересі армії і в інтересі українського громадянства, яке у щораз більшій мірі починає оцінювати вагу фізичного і військового виховання. Маю певність, що так, як рядовики української національности виконують чесно і зразково свій обовязок військової служби, так само будуть виконувати той обовязок допущені до професійної військової служби підстаршини і старшини української національности.

ЗАГРОЗА ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ. — РОБОТА КОМІНТЕРНУ. — НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ОБОХ НАРОДІВ.

Нема найменшого сумніву, що політична ситуація світа непевна, що кожної хвилини можуть вибухнути у світі льокальні чи навіть світові воєнні конфлікти. Від довшого часу відбуваються у цілому світі, а зокрема в Європі, божевільні перегони воєнних зброєнь. М. ін. східній сусід Польщі видає байонські суми на організацію і технічне заосмотрення червоної армії, а матеріяльні засоби, потрібні на ту ціль, здобуває навіть коштом голодової смерти міліонів свого населення. Не може бути також сумніву щодо остаточної цілі тих зброєнь, хочби ті цілі масковано зручно пацифістичними гаслами. Зовсім наглядно вказує на це політика Комінтерну. Ціллю тої політики є викликати світову революцію і збройний підбій світа у дальшій чи в ближчій будуччині. Найбільше загрожені тою політикою Комінтерну є сусідуючі з Совітами держави, а між ними польська держава та найбільше — східні простори цієї держави, які замешкує український нарід. У нинішніх часах, коли війну ведуть не тільки армії, але цілі народи, коли для висліду збройних конфліктів є майже рішучі настрої дотичних громадянств, коли Комінтерн у приспішеному темпі скріпляє розкладову роботу внутрі держави серед українського і польського громадянства, використовуючи зручно важке господарське положення держави і національну боротьбу, коли червоний імперіялізм мобілізує все населення Совітів для цілей війни заявляю в імені Української Парляментарної Репрезентації ось що:

Політична ситуація світа, перегони зброєнь і ясні для всіх цілі Комінтерну загрожують в однаковій мірі державі та українському народові. Це все вимагає від держави сильної, чисельної і добре під технічним оглядом вивиненої армії. Така армія є в життєвому інтересі українського народу і тому будемо голосувати за буджетом міністерства військових справ.

Закарпаття.

ВИСЕЛЮЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ ЕМІГРАНТІВ ІЗ ЗАКАРПАТТЯ?

З доручення краєвої управи Закарпаття, почала закарпатська поліція стягати пашпорти від польських громадян, що жили на Закарпатті. Зразу думали всі, бо так і впевняли, що це перевірка пашпортів, згодом виявилося, що тих, в яких забрано пашпорти, будуть як польських громадян, виселювати до Польщі. Серед загрожених таким виселенням є яких 800 українських емігрантів, б. вояків УГА, яких положення стає отак незавидне. В тій справі до президента Закарпаття, Розсипаля, ходила делегація, у склад якої входив д-р Бращайко, пос. Ревай та ред. Клочурак, але президент заявив їм, що в тій справі виконує тільки доручення Праги, яка віддячується Польщі за виселювання чеських громадян і сам нічого в тій справі зробити не може. Закарпатські часописи огірчено стверджують, що Польща викидає тільки чехів і зовсім не торкається політичної еміграції, тоді як Прага йде безоглядно й за її політичні порахунки мусять відповідати українські емігранти, яким Чехословаччина чимало завдячує доброго з розбудови своєї державности.

НОВИЙ ГОЛОВА „УЧИТ. ГРОМАДИ“.

Дня 12 ц. м. відбулися в Севлюші Заг. Збори „Учительської Громади“, на яких відомий інсп. Гусний зрікся свого головства в т-ві. На його місце обрано головою пос. Ю. Ревая.

30-ЛІТТЯ ТРАГІЧНОЇ ПОДІЇ.

Закарпатські часописи з 15 січня присвячують свої передові статті трагічній події, що сталася якраз 30 літ тому, 15 січня 1906 р., в селі Білки іршавської округи. Тоді селяни тієї громади зійшлися були на подвіря нотаріяльного уряду, щоб запротестувати проти війта мадяра, якого настановив староста. До громади стягнено з околиці постерунки жандармерії й коли вона кинулася розганяти юрбу, хтось стрілив з неї і ранив одного жандарма в плече. Тоді жандарми стрілили сальвою в зібраний нарід, що розбігся, залишаючи на місці 13 вбитих з того 8 жінок та 30 осіб важко ранених. Після цього пішли арешти, а хоч того, що стріляв, не викрили, 13 демонстрантів засуджено в 1907 р. на місяць вязниці. Жертви масакри похоронили у спільному гробі в городі одного селянина, а населення ще довго скривалося після кривавої події по лісах, боючись вернутись до села.

УСПІХ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ВИСТАВИ У ПРАЗІ.

У Празі закінчилася вистава закарпатського нар. мистецтва, що тривала від 3 грудня 1935 р. і була на бажання публики продовжена з 25 грудня до 3 січня ц. р. Виставою проводила предсідниця Жіночої Секції Чехословацького Обєднання у Празі, д-р Бакосова, яка недавно говорила про виставу зі співробітником „Нашої Путі“ й заявила йому, що вистава мала повний успіх: за місяць відвідало її 30.000 осіб, крім 11 прогульок зі середніх та 20 з народніх шкіл, а оборот за час її отворення дав 40.000 чк., з якого покрили всі видатки. Глядачі цікавились головно закарпатською керамікою, але й инші нар. вироби, як от ліжники, рукавиці й вишивки, повертали до себе загальну увагу. Досить, що після вистави празькі торговельні кола зарішили заснувати станицю для посередництва у збуту закарпатських товарів у Чехах.

Будова Народнього Дому в Підгайцях.

З приводу Загальних Зборів філії „Просвіти“ в Підгайцях.

Нема вже, здається, ніодного повіту, який сьогодні не мав би свого власного Нар. Дому. Що більше, мало вже таких сіл, які не мали би власного чит. будинку. Деякі в них мають власні Нар. Доми з просторими театральними салями і кімнатами, в яких приміщуються всі місцеві установи.

В той час Підгайці ще досі не можуть похвалитися власним Нар. Домом. Виравді виставили ми величезні мури, будову обтягли з одного і другого боку і спокійно ждемо, поки нам хто викінчить Народній Дім. А стоять уже ті мури 5 чи 7 літ і, як кажуть, будуть стояти так до суду-віку, поки не буде розрахунків за попередню будову. Та яких рахунків — питаю до мари — те тут уже рахували всі виділи, всі комісії і надзірні комісії! Була вже теж контроля з Головного Виділу Т-ва „Просвіта“ — і чогож хотіти? Ні і ні, і ніяк справа не йде вперед. А що справа будови Нар. Дому в Підгайцях пекуча, тому я відважусь дати проєкт докінчення будови Н. Дому. Дня 20. січня 1936. року приходять усі члени „Просвіти“ на Загальні Збори і на них по скінченні офіційної частини виберуть з повіту і з міста *7-членний Комітет докінчення будови Н. Д. в Підгайцях*, на час 4 літ. У разі потреби можна буде його на чергових З. З. змінити чи доповнити. З цього ширшого комітету вибрати 3-членний вужчий комітет. Згаданий комітет вибираємо зпоза членів Виділу Філії. Комітет не мішаємо в нічому з Виділом Філії, філія веде дальше свої аґенди, а комітет займається виключно добудовою Нар. Дому. Щоб йому дати змогу вести діло фін. обтяження філії, я рахую головно на допомогу наших сільських установ. І так: маємо в повіті 67 читалень, кожна читальня хай дасть раз у рік одну виставу і призначить чистий дохід на відбудову Нар. Дому, впр. 10 зол., отже 67 чит. по 10 зол. — 670 зол. Маємо 26 театр. гуртків по 10 зол. — 260 зол., 25 хорів по 10 зол. — 250 зол., 5 орхестр по 10 зол. — 50 зол., 18 жін. гурт. по 10 зол. — 180 зол., 55 сам. гурт. по 10 зол. — 550 зол., 44 гурт. Р. Ш. по 10 зол — 440 зол., 34 дит. сад. по 5 зол. — 170 зол., 4 хори Р Ш. по 10 зол. — 40 зол., 1 орх. Р. Ш. 10 зол., 12 театр г. Р. Ш. по 10 зол. — 120 зол., 36 кр. С. Г. по 10 зол. — 360 зол., 31 інших. секц. по 5 зол. — 155 зол., 60 кооператив по 20 зол. — 1.200 зол. Разом: 4.185 золотих.

Суму 4.185 зол. беремо 4 роки, випаде — 17.740 зол. Коли Комітет буде підприємчивий, рухливий, використовуючи кожну нагоду, то матиме ще кращі осяги. А саме, візьмім, що у повіті буде 100 весіль і хай на них зберуть лише по два зол., будемо мати 200 зол. Візьмім священиків, учителів, наших сільських орґанізаторів нашу свідому сільську і міську інтеліґенцію 100 осіб по 2 зол. — 200 золотих.

Союз Українських Купців і Промисловців — 50 членів по 5 зол. — 250 зол.

Візьмім самі установи в Підгайцях раз на рік 50 зол. Разом отже 700 зол.

Тих 700 зол. через 4 роки — 2.800 зол., а попередні 17.740 зол. разом за 4 роки 20.540 зол.

Разом отже 20.000 зол., а такої квоти до викінчення будови нам треба. Вже в першому році за квоту 4.185 зол. зможемо викінчити салю, котра буде давати сякі-такі доходи. Коли люди побачать на власні очі, що праця поступає вперед не пожалують гроша.

Тому кличу до всіх з цілого повіту: Геть зневіра, геть брехні і сплетні. Прибувайте на З. Збори філії „Просвіти“ в дні 20. січня ц. р. Вибирайте комітет будови — вибирайте молодих підприємчивих, з ініціятивою, а певно вже у 1937. р. відбуватимемо З. Збори у власнім Нар. Домі.

Осип Ткачук.

Мистецьке життя.

ДО МІЖНАРОДНЬОЇ ВИСТАВИ ЕКСЛІБРІСІВ У ЛЬОС-АНДЖЕЛЕС.

Український представник для орґанізації українського відділу на XIII. міжнародній виставі екслібрісів в Льос-Анджелес п. Марія Терлецька дістала запрошення перевести цей відділ на 1936 рік. Українські мистці повинні надсилати свої екслібріси для висилки їх на адресу: Львів, ул. Ґродзіцьких 2, п. Марія Терлецька, до 1 лютого 1936 року.

ВИНАХІД УКРАЇСЬКОГО МИСТЦЯ.

Енкавстикою називається таке малярство, що повстає зі сполуки сухих фарб з комбінованим воском, які входять у площину образу, де артист має класти малюнок. Це одна з найстарших малярських технік, що знана була вже у V столітті перед нашою ерою в Греції. Енкавстика тривкіша як фреска, і дає кращі ефекти. Цю техніку перейняли греки від египтян, та нею пізніше ще широко користувалися римляни. Одначе ця техніка вмерла, здавалося, безповоротно. Ніяк не можна було дослідити композиції (складу) воску, що називався пунтійським. Ефекти цієї техніки захоплювали мистців. Уже у XVI ст. маляр Кранах пробував відновити енкавстику. У XVII і XVIII ст. захоплюються нею широкі кола малярів, а граф Кайлюс навіть винайшов щось подібне до енкавстики. Коло сто років тому, одночасно, французький маляр Монтабер і німецький маляр та хемік Фернбах винайшли техніку подібну до енкавстики. При пробах у 1837 році енкавстика Фернбаха показалася міцніша і ввійшла у малярську технольоґію під його назвищем. Одначе це не була енкавстика в повному розумінні того слова, як пізніше винайдена малярем Беклінoм.

Фахова німецька преса подала у 1917 році, що німецький маляр Шмідт працює енкавстичним способом, що і потвердилося, одначе мистець ще не оголосив свого способу і тримає його в таємниці.

Тепер, у цьому році, як подає українська радянська преса мистець Хвостенко винайшов спосіб виготовлення енкавстичних фарб, дуже подібний до грецького. Його фарби мають незвичайну прозорість і виняткову міць. Ними можна малювати на мармурі, ґраніті, мурах, в пняку, цеглі, дереві, полотні, залізі і ін.

На цьому місці треба згадати другого нашого мистця, знавця малярської техніки — Петра Омельченка, автора блискучої праці — „Наука про малярські фарби, матеріяли та техніки“, одної з найкращих книжок, які маємо з усіх мов, а із слов'янських — першої у такій повноті. Видана вона у Харкові, має 368 сторін. П. Омельченко також винайшов певну удосконалену темперу, і також не оголосив її. Які рідкі видання з обсягу малярської технольоґії нехай покаже факт, що перша книга в польській мові вийшла щойно у цьому році.

п. к.

Смерть Редіярда Кіплінґа.

Помер у 71. р. життя письменник, якого імя знає ввесь світ не тільки тому, що писав мовою поширеною на сотні мільйонів читачів, але тому, що залишив книжку, записану незатертими споминами в уяві мільйонів дітей. „Книга Джунґлів“ доповнила низку безсмертних творів, які дала англійська література дітям усіх народів, таких як „Робінзон Крузо“ або „Подорож Ґулівера“.

Уродився Кіплінґ у Бомбаю, як син маляря, різьбаря та письменника. Батько його був довгі роки директором музею в Індії, збирав народні індійські казки та ілюстрував свої книжки і пізніше книжки свого сина. Ґімназійну освіту дістав молодий Редіярд у Вествордськім коледжі в Англії, в 19-ім р. вернувся до Індії. Як журналіст обїхав західню Азію, Австралію та півд. Африку, жив 4 роки в півн. Америці. Від 1898. р. осів він у відомому купелевому місті в Англії — Брайтоні, наперемінну проводячи якийсь час щороку в Льондоні

Крім двох томів „Книги Джунґлів“ найславніші з його творів повість „Кім“, „Стокі і товариші“, „Звичайні оповідання з горбків“ та „Короткі оповідання“. У 1907. р. дістав Кіплінґ нагороду Нобля. Поза Англією ширший загал читачів майже не знає Кіплінґа як поета, що дав кілька збірок могутніх поезій, звеличуючи в них головно сміливість і волю англійських вояків.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

ВАЖНЕ ПІДПРИЄМСТВО.

З нових наших підприємств треба відзначити — як підприємство непересічне — механічну гарбарню „Астра", урухомлену від початку цього року в Стрию. Коли зважимо, що досі мали ми тільки одну кооперативну гарбарню в Яворові (яка зрештою зовсім добре обслуговує свій повіт), що шкіра є артикулом першої потреби, що селяни за безцін продають сирі шкіри жидівським посередникам, бо великі гарбарні не хочуть брати їх поодиноко — тоді оцінимо як слід вартість гарбарні „Астра". Як довідуємось — вона вивінована так, що може свою продукцію легко поставити на 1.500 шкір у місяць. Уряджения повністю змоторизоване, погін електричний, а провід має фахівець зі заграничними студіями і практикою. Очевидно покищо буде продукція скромна, а її збільшування залежатиме від потреб ринку і підтримки громадянства.

Польська хроніка.

ПОЛЬЩА МІЖ ДЕФЛЯЦІЄЮ І ДЕРЖАВНОЮ КОНЮНКТУРОЮ.

Під таким наголовком помістив німецький часопис „Ді Банк" статтю, в якій стверджує, що зріст критичного наставлення до дотеперішньої госп. політики і брак обявів поліпшення змусили президента змінити кабінет. Сподівання, що дефляційна політика буде негайно закинена і що держава візьметься до накручування конюнктури — не здійснились. Щоправда мін. Квятковський є прихильником активної господарської політики, та проте він знає, що попередити її мусить гостра дефляція. Змагаючи до відпруження на ринку капіталів, уряд закинув пляни дальших внутрішніх позичок. Коли таке відпруження вдасться осягнути, то уряд тоді безумовно **зачне накручувати конюнктуру**. Очевидно, буде це у скромних розмірах, бо Польща, розпоряджаючи тільки скромними засобами капіталів і кредитів, не може повести „політику доставлення праці" в таких розмірах, як Німеччина і Зл. Держави.

Мін. Квятковський — пише дальше німецький журнал — має вже в найближчій майбутності **оснувати інвестиційний банк** для фінансування публичних робіт. Коли уряд осягне свою дефляційну мету, то вигляди його великі.

Від себе додамо, що прихильників накручування конюнктури щораз більше. В тому напрямі висказався також І. Матушевський на сторінках нового журналу „Політика Господарча".

ТРИ ЦУКРОВІ РАЙОНИ У СХ. ГАЛИЧИНІ.

У трьох визначених цукрових районах сх. Галичини — **тернопільському, сокальському і чортківському** мають повстати по черзі нові цукроварні, збільшаючи рівночасно плянтації бураків. До комітету будови цукроварні в Тернополі ввійшов від українців п. Мирон Луцький. Міське самоврядування дало площу і заповіло інші полекші.

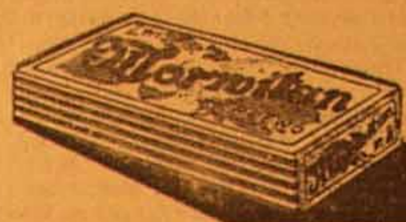
ГОСПОДАРСЬКЕ ПОЛОЖЕННЯ ПОЛЬЩІ В 1935 РОЦІ.

Огляд економічного життя Польщі за минулий рік, який подекуди з дословним текстом появився в ріжних польських виданнях, містить ось-такі засадничі думки: На тлі неоднакової світової конюнктури Польща виказала невеличку поправу і проявила спокійний хід господарських процесів. Промислова продукція дальше постепенно зростала, віддалюючись від крізового мінімум. Хліборобство в другій половині року — під впливом дещо кращих цін і законних актів у його користь — виказало, що поправа все таки можлива. Експорт дещо зменшився, а імпорт незначно збільшився, що віддзеркалилось у сальді біляксу. Не вважаючи на зусилля поправити державні фінанси, буджетовий дефіцит дальше тяжів на поль. господарці. Ріжні заходи уряду для її поліпшення змінили дещо ситуацію в грудні, але циферно цього схопити не можна. Число картелів зменшилось на 107 картелів, що обєднували 774 фірм. Запас золота Банку Польського, хоч упродовж року змінявся, на порозі нового року був такий, як при минулорічній зміні. Норму статутову перевищав на 11 пунктів. Пром. свідоцтв викуплено на поверх 22 тисячі більше, ніж в р. 1934. Зі взаємин з закордоном найважнішим актом є підписання госп. умови з Німеччиною 4. листопада.

Світова хроніка

КОНСТИТУЦІЯ ЗЛ. Д. П. АМЕРИКИ І ПРОГРАМА РЕФОРМ. — ЧЕРГОВИЙ ШУМ ДОВКОЛА ДОЛЯРА

Найвищий Суд визнав закон про поміч хліборобству (ААА від початкових букв назви цього закону в оригіналі) незгідним з конституцією Зл. Д. П. Америки і президент Рузвельт знову обмежений у своїй реформаторській діяльности. Чи і якими засобами продовжуватиме він свою фармерську програму, яка вимагає поважних грошевих сум, — про це нема ще знова океану остаточних вісток. Ті, що приходять, говорять про постанову президента йти дальше наміченим шляхом і обтяжити потрібними сумами державний буджет. І саме цей намір вяжуть зі зниженою курсу доляра, що появилась на світових біржах. Ще більшою погрозою, що повисла — мовляв — над доляром, уважають продовження повновласти Рузвельта дотично доляра на ще один рік. Значить — дальше істнує *можливість девальвації доляра* до половини його первісної вартости. Не вважаючи на рішуче заперечення самого президента, немов би то він замірив обезцінити доляр до максимально дозволеної йому в повновластях границі, настрої дальше є тривожні. Доказом того поважна кількість статтей у пресі про „непевного доляра", про девальваційну небезпеку. Нема сумніву, що дальше слабшання доляра на біржах — коли б воно довше потревало — загострить світову валютову ситуацію ще більше.

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО В 1935 РОЦІ.

Про світове господарство — як цілість — говорити вже важко. Так як із потопаючого корабля цілість його пасажирів розбивається на окремі групи, що на рятункових човнах спасають своє життя, так і господарська спільнота розбилась на групи держав, що йдуть окремими шляхами до оздоровлення своєї економіки. І є держави, яким наступ на злідні вже вдався. Ось так *Англія* завдяки девальвації фунта осягнула такий рівень господарського добробуту, що завидують їй усі інші держави. Також *Зл. Д. П Америки і Японія* значно побільшили свою продукцію і обороти, в чому допоміг їм також експеримент валютовий. Поза господарськими чинниками про-

---

МИХАЙЛО ЗОЩЕНКО

КРАДІЖ.

Образок із совітської кооперативи.

Трапилась, знаєте, крадіж у нашій кооперативі. Кооператива, так сказати — для своїх. Краму багацько. За вікном лежать качки, приємний голяндський сир, жіночі панчохи, кольонська вода, папіроски...

Все це було виставлене у вітрині. І само собою притягало людські очі.

Одно слово: вночі з заднього ходу вдерся злодюга, підрізав двері, зняв гачок і погосподарив у крамниці. Стягнув крам на більшу суму.

І головне — сторож у ворітах спав, нічого не запримітив.

— Якісь страшні сни — каже — справді бачив я і вони казали мені щось недобре, але я не чув нічого.

Коли ствердили крадіж, перелякався він сильно. Бігав по крамниці, всіх чіпався. Благав, щоб його позиції не захитувати.

Директор каже до нього:

— Твоя роля тут невеличка. За те, що ти заспав напевне по голові тебе не будуть гладити, але сумніваюся, щоб аж тебе обвинувачували. Отже не маєш чого лякатись, не путайся під ногами і не хвилюй своїх співробітників усякими виглядами, тільки йди собі до хати і досипляй, що ще не доспав.

Сторож не йде геть. Стоїть і хвилюється.

Найбільше хвилює його те, що так багато стягнули:

— Цього вже, каже, попросту не можу знати. Я завсіди сплю чутко і завсіди витягаю ноги здовж порога. Якже це може бути, щоб через мене два мішки цукру перенесли?

Директор каже:

— Дуже твердо спав ти, собако. Стягнули таку силу-силенну, що ой-ой-ой.

Сторож каже:

— Щоб багато стягнули, то це не може бути. Я був би прокинувся.

Директор каже:

— Ну, зараз складемо актив і побачимо, яка ти гава, яку ти шкоду спричинив державі.

Почали складати акт у приявності міліції. Почали виписувати цифри, підраховують, додають, віднімають.

Сторож тільки в руки плеске і малощо не плаче — видно, що терпить чоловяга, спочуває державі і вважає себе винуватцем за свій сонний стан.

Директор каже:

— Пишіть: 9 пудів цукру в кістки, папіросок „Ант" 160 пачок, дамських панчіх два тузини, вісім звоїв ковбаси.

Він диктує і сторож при кожній цифрі аж підстрибує; морозить його.

Нараз касієрка каже:

— З каси, запишіть, махнули бони на 132 рублі. Три хемічні олівці і ножиці.

При цих словах сторож почав уже присідати, так і видно, що огірчився своєю ганебною невідповідальністю.

Директор каже міліції:

— Заберіть цього сторожа, він тільки перешкоджає нам своїми вигуками.

Міліціонер каже:

— Слухай, дядьку, йди до хати. Коли тебе буде треба, тоді тебе і покличуть.

Водночас рахівничий кричить з другої кімнати:

— У мене висів тут шовковий шаль, тепер його нема. Запишіть до підрахунку, бо я буду домагатись, щоб мені вернули шкоду.

Нараз сторож каже:

— „Зволочі!" Не брав я твого шалю і вісім звоїв ковбаси, це вже попросту глум. Узяли тільки два звої ковбаси...

У крамниці настала страшна тиша.

Сторож каже:

— Чорт з вами. Признаюся. Я вкрав. Але я чесний чоловік. Мене обурює, як можна так нахабно списувати акт. Не дозволю, щоб дописувати більше, ніж бракує.

Міліціонер каже:

— Отже то ти, падлюко, вліз до крамниці?

Сторож на це:

— Я. Але не рухав ані бонів, ані ножиць, ані цього паршивого шалю. Я взяв пів мішка цукру, дамські панчохи один тузин і два звої ковбаси. Я не дозволю на таке ошуканство під моєю покришкою.

Директор на це.

— Для всіх зрозуміла річ, що ми можемо помилятись. Але ми перевіримо. Я дуже радий, — коли менше вкрали. Зараз іще раз зважимо.

Касієрка каже:

— Вибачте, бони лежали тут на боці. Бони не пропали, але ножиць нема.

Сторож до неї:

бували накручувати конюнктуру *Німеччина* і *Італія*. Ці чинники: публичні роботи і дозброювання. Але їх фінансове положення погане, зокрема Італії, яка виснилюється докраю, щоби побороти господарські труднощі війни в Абісинії. Деякі держави пробують використати африканську війну для ратування свого господарства. *„Золотий бльок"* стратив у мин. році одного члена (Бельгію). Позатим витримав атаки міжнародньої спекуляції, однак затримав „непевність завтрішнього дня", яка його від самого початку переслідує.

В. Н—вич.

З життя Товариства „Зоря" в краю.

ТЕРНОПІЛЬ. В історії відродження українського міщанства в Тернополі залишиться назавсіди милим спогадом день 22. грудня 1935 р., в якому Т-во „Зоря", що обєднює українських ремісників, купців і промисловців, посвячувало власний прапор. Свято почалося величавим походом, який, вирушивши в 9-тій год. рано з домівки Т-ва пройшов вулицями міста до церкви. В перших рядах походу станули відпоручники „львівської „Зорі" з прапором Матірнього Товариства. У виповненій вщерть церкві посвятив прапор і склав щирі побажання якнайкращого розвитку середній міщанській верстві о. крил. Громницький. Після того сформовано великий похід, що пройшов містом до салі „Української Бесіди", де відбулася друга частина свята — святочна академія. Академію відкрив голова „Зорі" в Тернополі п. Іван Майка, святочну промову виголосив проф. П. Дяків. Хор „Зорі" відспівав пісні, що складалися на програму свята, п. Оля Бенцалівна зі зрозумінням і чуттям виголосила „Не хиляйте вниз прапора", а хоружий п. Вол. Мурій склав присягу, що викликала зворушливе враження. На свято наспіли численні привіти, які відчитав радн. Онуферко, після чого присутні вбивали пропамятні цвяшки. Вечором у цій самій салі відбувся комерс, що серед бадьорого настрою та веселої гутірки протягнувся до пізної ночі та залишив в учасників якнайкращі спогади. Слід підкреслити, що до оживлення цього вечора, як і цілого свята, причинився у великій мірі голова Т-ва, п. Іван Майка.

ЖОВКВА. Діяльне жовківське Т-во „Зоря" перед роком дещо припинило свою діяльність з причин незалежних від самого Товариства. Та згодом прийшло успокоєння і настрій на Заг. Зборах, які відбулися 22 грудня м. р., був якнайкращий. У річевій дискусії забирав слово і відпоручник Гол. Виділу львівської „Зорі" п. Мик. Галушка, що між ін. звернув увагу на організацію жіноцтва в „Зорі". По одобренні діяльности на внесок Виділу іменовано почесним членом „Зорі" багатозаслуженого дир. Германа Бідолаха, Бр. ЧСВВ та відслонено його портрет у домівці Товариства. Дир. Бідолаха вибрано теж головою Товариства на черговий рік. Крім того до виділу ввійшли: А. Ковальський, М. Хавунка, Г. Саламаха, З. Сачик, С. Яремко, С. Оссагеївський та як заступники: Л. Гаврош-ський і В. Радух. До Контр. Комісії вибрано: І. Цюропайловича і К. Сало. Ольга Слободянівна і Надя Гадівна увійшли до Виділу як представниці жіночої секції.

ТРУСКАВЕЦЬ. Загальні Збори Т-ва „Зоря" відбулися 22-го грудня м. р. Збори відкрив голова п. Гриць Метіль, що покликав на предсідника о. шф. Івана Валюха; секретарював п. Іван Гандзюк. По звітах розвинулася оживлена дискусія, в якій присутні підкреслювали повільний розвиток Товариства та слабу працю (особливо літом), головно внаслідок недостачі вигідного приміщення для Т-ва. Промовці звертались до нововибраного Виділу, щоби якось цьому зарадив. Після признання абсолюторії вибрано новий Виділ, до якого ввійшли: голова Василь Мотика, виділові Ізидор Гобщій, Гриць Метіль, Михайло Главач, Гриць Петранівський, М. Гресько, С. Данилишин; як заступники: П. Турик і М. Гурбяк. Контрольна Комісія: о. Іван Валюх та Іван Гандзюк. Збори вибрали почесним членом „Зорі" о. пароха Івана Валюха.

КАЛУШ. Дбайливий провід калуської філії Т-ва „Зоря" від довшого часу заходився коло призбирання фондів на те, щоб купити власний прапор. І хоч усе було підготоване, справа протяглася з незалежних від Т-ва причин. Щойно в останніх днях провід дістав зі старовства повідомлення, що проєкт прапору затвердили. Таким чином посвячення прапору відбудеться на весну.

Ялинка для дітей еміґрантів.

11. ц. м. відбулося в салі Лугу свято ялинки для українських еміґрантських дітей. Це традиційне свято відбулося і цим разом з великим успіхом і викликало багато радости між еміґрантськими дітьми та гостями. Зібралося доволі не тільки еміґрантської публики. Завитали і деякі представники (представниці) преси.

Колядами, які відспівали діти на сцені, при засвіченій ялинці, витворився святочний різдвяний настрій. Тимбільше, що діти відспівали ці колядки надзвичайно чисто, точно і з гарним відчуттям. Слідна навіть на дітях культура співу, безнастанно плекана серед наших братів-еміґрантів. Декламації показали, що вміє Л. Кривіцька дбайливою, вмілою підготовою видобути навіть з тих найменших. Малий Трохименко виступав аж двічі і говорив справно і з виразом. Надзвичайну дикцію мав і з добрим відчуттям виголосив вірші Горбачів. Дуже мила Юріївна, яка ніжним, дитячим голосом і приємною появою потішала і зворушувала. Надзвичайна була теж у ролі зайчика. Вартісна віршована дитяча песа Олеся „Соломяний бичок" доповнила вечір. Годі назвати поіменно всіх артистів-дітей, які брали участь; можемо тільки ствердити, що всі грали гарно. Особливо добре грав хлопець у ролі баби, далі мандрівний дід, решта вміло достроювалась. Це вже друга вистава, виведена Кривіцькою, яка пройшла з дуже добрим успіхом. На грі дітей замітна добра школа: грають природно, оминають зайвого патосу. Якби в кожній школі вчили декламації, то і наші аматорські вистави виглядали би інакше. Це влекшило би завдання вчителям, далоб можливість відкривати таланти, які може під менше дбайливим проводом і змарнувались би. По офіціяльних точках прийшла чи не найприємніша з цілого вечора точка: роздача дарунків. Солодкі пакуночки діставали навіть діти-гості, які прийшли тільки подивитись. Після забави у піднесенім, оживленім настрою вертались діти і батьки додому.

М. Н—а.

— Я тобі зараз плюну між очі. Я не брав твоїх ножиць, пошукай ліпше.

Касієрка:

— О, найшлись. Упали за касу.

Рахівничий каже:

— Шаль теж знайшли. Він лежав у моїй бічній кишені і я його не доглянув.

Директор каже:

— Поправте там у нашім акті; цукру справді бракує тільки пів мішка.

Сторож каже:

— Свиня ти, показуй ліпше ковбасу! А як ні, то я не знаю, що буде. Я маю свідків — тітку Нюшу.

Швидко підрахували товар, показалось, що фактично бракує тільки те, що сказав сторож.

Узяли його під пахи і відвели на поліцію. Тітку Нюшу теж потягли туди. Вона сховала все накрадене. Все в неї відобрали за винятком одного звою ковбаси, який вона встигла перепродати на ринку.

*

Що хотів автор сказати цією сатиричною дрібничкою? Куди спрямував він своє сатиричне жало?

Жало нашої сатири звернене на дальші події. Ми хотіли би випередити деякі факти. Бо бачите, є такі випадки, що як накрадуть на сотики, то запишуть на сотні.

На кожний випадок цей мій твір можна читати як веселу історію, тільки треба бачити підчас лектури — живих людей.

Перекл. д. з.

Адміністраційно-судові книги й акти старого Львова.

Влітку зреферував я на шпальтах „Діла" працю віцедиректора Архіву давніх актів міста Львова д-ра Кароля Бадецького про теперішній стан Архіву та його реорганізаційні й видавничі потреби. Кілька тижнів пізніше вийшла брошурка цьогож автора з проєктом видавництва катальоґів Архіву (**Projekt wydawnictwa katalogów Archiwum akt dawnych miasta Lwowa**). Обмежившись до передрозборових часів, автор запропонував таку чергу катальоґування архівних матеріялів Львова: І. Пергамінові документи. II. Паперові документи. III. Адміністраційно-судові книги й акти. IV. Рахункові книги. V. Книги негромадських інституцій. VI. Фасцикули розсипаних актів і листи. VII. Пляни й карти. У цьому поділі застереження можуть викликати „фасцикули розсипаних актів" із безсумнівним матеріялом для томів III—V., одначе автор забезпечився щодо цього додатком у дужках „доповнення до III.—V. томів". Річ у тому, що призначений до VI. тому матеріял обіймає 1513 річевих і реєстратурово списаних фасцикулів дотеперішнього II. відділу Архіву й 534 досіль цілком незінвентаризованих фасцикулів, отже величезну масу матеріялу, що вимагає довгого часу для свого методичного розкатальоґування.

Видавництво катальоґів Архіву приспішив шостий зїзд польських істориків, що відбувся в днях 17.—20. вересня 1935. р. у Вильні в пятьсотліття кревської унії Польщі з Литвою. З приводу цього зїзду й видало місто Львів і йому присвятило книгу з таким заголовком: „**Archiwum akt dawnych miasta Lwowa. A. Oddział staropolski. III. Księgi i akta administracyjno-sądowe. 1382—1787. Z 82 ilustracjami na XXX tablicach. Opracował dr. Karol Badecki.** (сс. XXIV+236) з передмовою віцепрезидента д-ра Яна Веринського, якому головно й завдячує свою появу ця розкішно видана книга.

Видавництво катальоґів Архіву почалось від третього тому лиш із тієї причини, що він завдяки кільканацятьлітній праці д-ра Бадецького був готовий до друку. Том обіймає 694 нумерів, поділених на 7 таких скуплень і в скупленнях на потрібне число груп, зазначених у дужках: І. Акти уряду радних (1—8), II. Акти міського: лавничого суду (9—13), III. Акти війтівського суду (14—21), IV. Акти міського вірменського суду (22—25), V. Акти підгородського старостинського суду (26—28), VI. Акти бурмістрівського або президентського суду (29—30) і VII. Ріжні адміністраційні й судові книги (31—38).

В XIV.—XVIII. століттях самоуправа Львова опиралась на маґдебурському праві. Виконували її Рада, Лава й Громада, підчинені в своїх адміністраційних і судових функціях владі старости, як представника держави. Вибирали їх щороку 22. лютого під проводом і протекторатом гродського старости, як заступника короля.

Верховну й абсолютну владу над містом мала Рада, як законодатний, адміністраційний і до деякої міри також судовий уряд. До Ради входило до 1520. р. шістьох, пізніше дванацятьох досмертних і з Лави кооптованих радних, а проводив ним бурмістр. З повного числа радних половина виконувала що другий рік владу в місті. Владою бурмістра ділилися протягом року три радні: розпочинав урядування королівський бурмістр, якого вибирав староста з рамени короля; по ньому наступав вибраний громадою громадський бурмістр; нарешті приходила черга на бурмістра радних, якого вони вибирали, а під кінець року вертався до урядування королівський бурмістр і виконував свою владу аж до нових виборів. У половині XVIII. ст. міський бурмістр одержав титул президента.

Міський суд творила виключно судова влада в місті — Лава, зложена з лавників або присяжних суддів, вибираних із представників Громади під проводом війта. Ґенеза війта й судової його компетенції сягає без сумніву ще княжих часів. Війта вибирала Рада або споміж радних, або споміж лавників, зразу сімох, від 1385. р. девятьох а від початку XV. стол. дванацятьох досмертних разом із війтом.

Свій окремий міський вірменський суд мали вірмени, зложений уже від середньовіччя з дванацятьох старших, що урядували щороку по шістьох зразу під проводом власного війта, а від 1469. р. під проводом міського війта. Членам окремої вірменської судової організації признав король Ян Собеський навіть титул суддів.

Рада й Лава з низкою окремих комісій, число яких росло з розвитком міської господарки, творили т. зв. маґістрат, на який мала деякий вплив Громада, загал католицького міщанства

що мало горожанське право міста. З міщанства, зорганізованого в ріжних цехах і професійних стовариш(ен)них, які обіймали всіх ремісників і купців, вибиралися щороку цехмістри, що їх затверджувала Рада. В боротьбі Громади за вплив на управу міста й законодавство станув король Стефан Баторій по боці Громади, що здобула тоді право вибору власної Сороківки, зложеної з 20 купців і 20 ремісничих цехмістрів під проводом регента громади, вибираного в день загальних виборів зразу щороку, а від XVIII. стол. що три роки наперемінну спомінж купців і ремісників. Одначе тільки регент тішився більшим впливом і значінням, а Сороківка зі своєю досмертною гідністю й щорічними квартальними нарадами зустрічала безупинні перепони у своїй контролі й зразливій співпраці в управі міста.

Увівши читача своєї цінної книги в організацію міських властей давнього Львова та з'ясувавши багатство його адміністраційно-судових книг і актів з одного боку й величість і рід своєї праці з другого, автор згідно з вимогами сьогоднішньої науки дає докладний річевий внутрішній і зверхній опис кожного катальоґового нумеру, при чому кожну групу попереджує окремими вступними поясненнями до матеріялу даної групи. Та глибше входити в такі питання це вже справа наукових і зокрема фахових журналів.

М. Возняк.

З організаційного руху.

Повітовий Народній З'їзд у Радехові.

Дня 29. грудня м. р. відбувся Повітовий Народній З'їзд у Радехові. Присутних було 160 делегатів з громад: Бабин, Волиця Барилова, Дмитрів, Ганушин, Грицеволя, Гутисько Туринське, Криве, Мукані, Немилів, Павлів, Пекатин, Синьків, Стоянів, Середпільці, Станин, Сушко, Тетевчиці, Топорів, Трійця, Хмільно, Холоїв, Радехів. Нарадами проводив о. дек. **Халавка Іван з Хмільна** і п. **Демчук Стефан з Холоєва**. Секретарював п. **Кудрик Василь з Радехова**.

Звідомлення з діяльности ПНК зложив голова **д-р Я. Селезінка**. Він подав, що організаційно УНДО обходило всі місцевости повіту. Життя політичне ще недавно досить кволе, тепер помітно ожинилось. Найбільшою болячкою, яку в минулій діяльности ПНК прийшлось пережити, це самоуправні вибори, що з вини другої сторони прийшли для українського населення під кожним оглядом фатально. Організація УНДО виявила в тому напрямі велику рухливість, але безуспішно. Після виборів зроблено 11 протестів, одначе усі вони відкинені. Вибори до сойму переведено як слід. В повіті відбуто 11 віч. 62 проц. населення взяло участь у виборах. З голосуючих український кандидат дістав 22 тисячі голосів, себто 96 проц. москвофільський усього 203. Після цього голова здав короткий звіт з інших царин діяльности П. Н. К.

З черги виголосив політичний реферат про теперішнє положення, заходи Української Парляментарної Репрезентації і завдання повітової політичної організації та взагалі організації нашого громадського життя посол **В. Кузьмович**. Реферату вислухали присутні з незвичайним зацікавленням.

Дальший реферат про господарські справи повіту і про потреби населення на всіх царинах господарського життя виголосив **інж. І. Герасимович**. Його реферат був дуже цікавий і став опісля підставою до ухвалення резолюцій.

Потім розвинулася дуже жива дискусія, в якій забирало голос кільканадцять промовців, що порушили дуже багато болячок свого життя і просили Парляментарну Репрезентацію поробити відповідні заходи перед компетентними чинниками. Незвичайно ріжко висказалися промовці про хід самоуправних виборів, про деякі випадки дальшої підтримки москвофілів на школу „Просвіт" і про язву волокитства та злодійства. Дуже багато промовців домагалося уніфікації податків і знесення наказів платности за дрібниці. Подавали приклади, де за 20 сот. були накази платности і де один селянин мусів платити 4 упімнення у висоті 12 зол. за податок у сумі кількох золотих. Також піднесли дискутанти деякі полекші, які в останніх часах можна було підмітити в саме знесення мит від вмозу до міста та стійок у місті і більшу свободу в улаштовуванні імпрез.

Після закінчення дискусії ухвалено резолюції, в яких зібрані іменем 22 громад повіту домагалися знесення збірних громад, привернення повної автономії всім давнім громадам і з огляду на те, що при останніх виборах до самоуправних установ у повіті ділялись надужиття, переведення нових виборів. Далі зібрані домагались обсадження становищ у самоуправних тілах українцями, фондів для Філії „Сільського Господаря" в Радехові на вдержання фахового агронома, потрібних кредитів на піднесення господарства, фінансової допомоги для зорганізування меліораційних робіт у повіті, уможливлення місцевому населенню набути землю при парцеляції, обнижки цін на промислові продукти, комасації податків, знесення утраквізму у вселюдних школах та осування для українських дітей українських шкіл усіх типів до українського університету включно. У ділянці розбудови спортових і руханкових товариств домагалися зібрані свободи їх закладання. Висунули теж вимогу реконструкції знищених війною ґрунтових книг для громад судової округи Лопатин, далі рішучої боротьби з волокитством і злодійством. Зібрання запротестувало і проти підтримки державними чинниками москвофільського руху серед українського населення та доручило Українській Парляментарній Репрезентації занятися зреалізуванням повищих постулятів. Резолюції закінчено ухвалою заяви довір'я для Проводу УНДО й УПР та подякою за їхню політичну працю.

З черги вибрано новий Повітовий Народній Комітет у такому складі: голова д-р Ярослав Селезінка, адвокат у Радехові, члени: інж. Гриць Герасимович — Радехів Михайло Панасюк — Радехів, Осип Герасимюк — Радехів, д-р Роман Мотлюк, лікар — Радехів, д-р Василь Вовчак, адвокат — Радехів, Неонiля Селезінкова — Радехів, о. Петро Мінко — Дмитрів, Гриць Лобай — Стоянів, Петро Никон — Холоїв, Пилип Проць — Пекатин, інж. Роман Файгель — Тетевчиці, Петро Вітюк — Хмільно. Заступники: Антін Малишак — Радехів, Василь Лотоцький — Волиця Барилова, Мирон Лешок — Радехів, Кирило Лиховид — Радехів.

Повітова нарада у Стрию.

Дня 21. грудня м. р. відбулась у Стрию в салі Народнього Дому довірочна нарада запрошених представників установ і видніших громадян Стрийщини та Сколівщини, в якій взяли участь посли д-р Біляк і д-р Трояи. Нараду отворив і її проводив о. **Андрій Пеленський**, парох Лисятич, який покликав до президії **д-ра Гарасимова і д-ра Калуського** зі Стрия та на секретаря **д-ра Буляка** зі Сколього. Відтак привитав прибувших послів та всіх присутніх, вказуючи на потребу тісного звязку між Українською Парляментарною Репрезентацією і ширшим громадянством.

Посол **д-р Біляк** у довшій промові представив положення українського народу на тлі міжнародніх ускладнень, а також внутрішніх відносин у Польщі і виказав зміну нашої тактики. Потім забрав голос посол **д-р Троян**, який вказав на те, що не зважаючи на зміну виборчої ординації, яка зносить у польськім соймі представництво партійне і національне, українці одинокі створили національну репрезентацію в соймі, де можуть

(Дальше на стор. 8)

ОСИП ЗАЛЄСЬКИЙ.

Щедрий вечір на фронті.

(Один спомин).

Було це на Буковині недалеко села Глибока, яке тепер нові господарі перезвали на „Адінката". Щоправда, фронт тоді не був уже дуже ґрізний, бо був це початок 1918 р. і в російській армії зачиналася „свобода", яка проявлялася між іншим і у тім, що ми підтримували з „салдатами" деякі товариські та купецькі звязки, а саме виміновали австрійський алькоголь на російський чай і тютюн. І по австрійській стороні пізнати було безпеку фронтової служби по ріжних „активних" старшинах, що мов щурі стягалися на фронт задля підвищеної ґажі та в надії на медалі.

Між цими „активними" старшинами були й такі дивогляди, як наш сусідній сотенний, що, не знаючи фронтового життя (бо прийшов з кадри вже в часі перемиря), казав воякам у стрілецьких ровах чистити щодня убрання і черевики „на глянц". Я належав до малого телефонічного відділу, де зібралися були самі земляки. Був там між нами нинішній відомий кооператор Іван М., а комендантом нашим був молодий четар Семен Ц. В день перед Йорданом рано почули ми у наших землянках голоси ізза дротяних засіків: „Пан, пан. австріяк" — кликали нас російські вояки, що прийшли попрощатися з нами, бо покидали фронт і йшли домів.

Вночі покинула позицію ціла дивізія, а ранком кінна розвідка обїздила фронт та прощалася з недавнім неприятелем. „Досить з нас війни, йдемо домів ділити землю, а як у вас не стане землі, то приходіть до нас, у нас землі багато, всім стане" — говорили прощаючись. Не знали біднлахи, що ця земля в кілька літ пізніше не вигодує навіть їх самих, ще будуть гинути голодовою смертю.

Австрійська команда відтинку трохи здурніла, коли дізналася, що на фронті нема ворога, одначе не було наказу йти вперед, а навіть заборонено воякам виходити із стрілецьких рядів. Наш відділ, що користувався деякою свободою, вийшов зараз на оглядини в рожих позицій. Двох нас перейшло стрілецькі рови і з деяким недовірям пішли у сусіднє село, щоб покріпитися святочними пирогами, бо у нас з їжею було трохи ощадно. Розуміється, пирогів у селі не найшли, бо село під фронтом було знищене війною і військовим постоєм та ледви животіло.

Ми удвійку крутилися по селі, розпитуючи про москалів, а наш комендант четар Ц. пішов оглядати російські позиції артилерії у недалекому лісі і випадково зайшов до мешкання лісничого, щоб дізнатися дещо про російські війська. Лісничого не було, але була його молоденька донечка, якій відразу „впав в око" наш четар, довго очікуваний член визвольної армії. І нашому четареві сподобалась молода лісничівна і певно не було вже мови про рухи ворожої армії, а про серцеві справи. Наш четар вернувся у доброму настрою і після обіду пішов знов на студії артилерійських становищ коло лісничівки. Ввечір вернувся вже залюблений, бо на фронті все йшло з відповідною скорістю.

На другий день був Йордан і була сонячна тепла днина, без традиційного морозу. Ми вибралися знову в гостину у село, а наш четар на лісничівку. Коло полудня, коли ми були на дорозі за селом, стрінули сільських хлопців, що бігли напроти нас із криком: „Румуни йдуть!" Ми побачили відділ румунського війська, що наближався до села і мусіли зробити стратеґічний відворот та вертатись до своїх землянок. Вернувся і наш четар з тяжким серцем, бо кляті румуни зайняли російські позиції, тимсамим і лісничівку. Та любов сильніша нераз від фронту, тимбільше, що не була це правдива фронтова лінія, а стійки старих молдаванських ополченців. Пляшина горівки, хитро підсунена румунському підстаршині на другий день зранку, зєднала його для нас і він дозволив дівчині з лісничівки приходити на позицію, а згодом і переходити стрілецькі рови. Кілька днів мали ми сто потіх, дивлячись, як між двома дротяними засіками, по невтральній смузі, проходжувалася залюблена пара.

Мене скоро перекинули на інше місце, я попрощав свого четаря і від тоді не стрічався з ним більше. Та все, коли наближається Йордань, пригадую собі цю картину з воєнних часів. Не знаю, чи живуть ії герої, чи живе тодішній молоденький четар Семен Ц., чи воєнна хуртовина пощадила його та чи тямить ще синьооку дівчину, що завоювала його серце на буковинськім фронті на щедрий вечір?...

виступати інтереси українського народу в Польщі. Дальше обговорив поодинокі постуляти, що їх предложила У. П. Р. урядові.

По рефератах виявзалась дискусія, в якій численні учасники ставили до посла різні запити і домагались вияснень щодо деяких порушених справ. Відповіди давали оба посли.

У висліді нарад ухвалено резолюції: 1) Нарада одобрює політику У. П. Р. та висказує їй признання та довір'я. 2) Взиває всіх українців повіту до національної солідарности і співпраці під проводом УНДО.

Нараду замкнув предсідник о. Пеленський, після чого присутні відспівали національний гимн.

Повітова нарада інтелігенції і селян

У ГОРОДЕНЦІ

Дня 10. січня ц. р. скликав Повітовий Народний Комітет УНДО повітову нараду в Городенці. Явилося понад 250 селян та інтелігентів з 31 сіл повіту й самої Городенки, не зважаючи на дощ і великі болота. Нараду відкрив голова ПНК д-р **Р. Комаринський**, що покликав до президії **о. Пісецького**, пароха Корнева і двох селян, **Дмитра Боклащука** з Городенки й **Гарасима Матіяша** з Чернятина.

Від Української Парляментарної Репрезентації виголосив реферат посол коломийської округи **п. Заваликут**, що звсував теперішнє політичне й господарське положення в краю і відтак звернув увагу на організаційні справи Городенщини.

В дискусії забирали слово пп.: сеньор д-р Т. Окуневський, о. Пісецький, сел. Гарасим Матіяш з Чернятина, сел. Винницький з Поточиськ, сел. Степан Благий зі Семенівки, о. Ю. Мелимука з Чернелиці й ін. Промовці запитували посла про всі актуальні політичні справи, а крім того всі жалувались на ненормальні на нинішні часи відносини в повіті і практику політ. адміністрації. На домагання учасників вибрано делеґацію з о. Ю. Мелимука, сел. Миколи Боклащука, сел. Мих. Коїлька і сел. Гарасима Матіяша, якій доручено піти під проводом посла Заваликута до місцевого старости та представити свої скарги й домагання, що й зроблено.

З дискусії вийшло, що селяни Городенщини цікавляться політичними справами і є надія, що наша праця піде вповні іншими як дотепер, шляхами. На внесок д-ра Комаринського, голови Повітового Комітету, ухвалено одноголосно повне довір'я для Проводу УНДО й УПР та обіцяно підтримку в дальшій праці. Відспіванням національного гимну нараду закінчено.

Духовний корм для наших найменших.

Всі наші видавництва борються з чималими фінансовими труднощами. Але здавалось би, що саме видавництво дитячої літератури могло би бути винятком. Тисячу дітей у Львові, а діти так радо читають. Та як довідалась я із статті ред. О. Бодинаровича у 44. ч. „Назустріч" з 1935. р., то справа дитячого видавництва представляється катастрофально. На кількадесять тисяч українців у Львові, які можнаб приділити до пересічно 10.000 родин, передплачують тільки пятьдесять осіб „Світ дитини", а 100 примірників розходиться у Львові по книгарнях і то здебільша між гостей із провінції. Страшне число. І в тому вина не дітей, а родичів, які думають про їжу, одяг, обув, а про рідну книжку для дитини ні. Колись ми відчували болюче брак дитячої книжечки. Чому-ж тепер, коли знайшлась ідейна людина, яка посвятилась справі дитячої літератури, батьки, якби і не знали нічого про це. Сумно, коли завитаєш часами в редакцію „Світу дитини", бачиш річники „Світика" і безліч книжок чепурно складених рядами у незмінному, сумному порядку.

Ось передімною річник „Світу дитини" 17-ий рік видання того часопису. Син углядівши його, так і вирвав мені річник з рук і не заспокоївся, аж не прочитав дещо і не оглянув їх ілюстрацій. Живе зацікавлення мого сина навело мене на думку: чи не булоб доцільно засягати осуду дітей у справах їх часопису. Така анкета моглаб зацікавити і ширші кола громадянства, нехай батьки довідаються дещо від своїх дітей про їх потреби. Зверхній вигляд „Світу дитини" притягає, надрукований він на добрім, чистім папері і оздоблений окладинкою Бутовича. Ілюстрації добре підібрані і виконані дбайливо. При ілюстраціях новини з цілого світу, які особливо цікавлять дітей і збогачують їх уяву. Чимала скількість сценічних картин. У кожному числі одна, а в деяких числах (Свято матери) і дві пєски. Це зовсім оригінальні твори, які повинні мати для учителів, що постійно ставлять якісь сценічні картини і або для учителів деклямації чимале значіння. Авторами їх є вісім письменників, які з більшости працюють і в іншій ділянці дитячої літератури: Богданко, Горбачева Лідія, Шлігіянка Марійка, Король Степан, Лотоцький Антін, Мерчук Петро, Леонтович Роман, Шиманчовський Олександер.

Поезії пише аж 40 авторів: є тут і вірші Богдана Лепкого та Спиридона Черкасенка. Серед оповідань стрічаємось ще раз із невсипущим і неоціненим Антоном Лотоцьким, який дає чимало прегарних історичних оповідань для молоді.

Окрім оповідань, байок, віршів, сміховинок і т. д., бачимо на сторінках „Світу дитини" багато добре виконаних і доцільно дібраних ілюстрацій. Є теж різні штучки і загадки. Пригадки славної минувшини в історичних оповіданнях запізнюють молодь з історією. Віршиками і сценічними картинами закликують до пильности, єдности, до науки в „Рідній Школі". Інформують дитину про всякі ремесла: ковальство, кравецтво і т. д. Навчають любови до звірят, говорять про рідну мову і конечність зберегти її чистоту.

Де раз у хаті був „Світ дитини" — дітвора без нього не обійдеться і батьки мусять найти 5 зол. річно на такий дарунок своїм малим. Те, що запрошено до співпраці поважних авторів, стає запорукою літературної вартости того журналу. В нинішніх часах культу дитини не давати дітворі духового корму це майже злочин.

Мелянія Нижанківська.

Цукроварня на Поділлі.

Підготовні праці над оснуванням цукроварні в Тернопільщині

Відомо вже з попередніх повідомлень у пресі, що заходами хліборобських кругів, в тому і „Сільського Господаря", признано новий контингент цукру, а то 40.000 сотнарів білого піску, (коло 2.500 моргів цукр. буряка), для нової хліборобської цукроварні в Тернопільщині. Ця цукроварня має бути саме хліборобською, себто такою, яка має повстати засобами самих хліборобів, отже має і всі користи та доходи обертати тільки для своїх членів-хліборобів.

Щоби перевести всю потрібну організаційну і фінансову працю для утворення нової цукроварні і надання їй бажаної організаційної форми, основано 13. січня 1936. р. „Тернопільське Цукроварське Товариство", до якого увійшли як члени: Львівська Хліборобська Палата, Краєве Господарське Т-во „Сільський Господар", Союз Землевласників і Малопольське Товариство Рільниче. На основуючих зборах заступали „Сільський Господар" інж. Ю. Павликовський і д-р Е. Храплививий. До управи цього товариства вибрано: Мирона Луцького, члена Гол. Ради „Сіл. Господаря", Ст. Трачевського та дир. Капка. Усі три хліборобські установи входять до цього Товариства на рівних правах і мають рівну кількість уділів.

Чергове завдання цієї нової установи буде означити, яку кількість нових плянтацій цукрового буряка дістануть малоземельні й великі власники, а з малоземельних — скільки припаде „Сільському Господареві". Це справа засаднича, яка дуже важна для дальшої праці „Сільського Господаря" і його членів, що належать саме до малоземельних, а не до поміщиків.

„Сільський Господар" почав уже підготовчу акцію і дня 15. січня ц. р. відбулась в Тернополі нарада таких філій „Сільського Господаря": Тернопіль, Скалат, Збараж, Зборів, Копичинці і Бережани (не прибули: Золочів і Теребовля), на якій поінформували представники централі М. Луцький та Е. Храплививий про дотеперішні підготовчі праці над уруxомленням цього важного діла.

Ці почини над оснуванням нової цукроварні треба очевидно привитати, одначе зразу треба підкреслити, що коли ця цукроварня має бути хліборобською, а не капіталістичною і коли наш селянин має бути її співвласником, то треба, щоби малоземельні мали у ній належну участь, а не були тільки додатком до головних власників-поміщиків.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Присуд у процесі спільників Ставіського. Вчора проголосили присуд у сензаційному процесі спільників відомого афериста Ставіського. Від вини і кари суд звільнив 11 підсудних, між ними жінку Ставіського Арлетту. Інших засудили на кари вязниці або тяжких робіт від 1 року до 7 літ.

— Жорстокости африканської війни. До секретаріяту Ліґи Націй прийшла довша італійська нота, підписана міністром Сувічом щодо того, як абісинці ведуть війну. У ноті говориться про те, що абісинці зловживають знаками Червоного Хреста та на доказ наводить два конкретні випадки. Абісинці вживають також кулі дум-дум. В останній частині нота говорить про жорстокости, подаючи також поодинокі випадки знущання над полоненими й раненими. Найжахливішим із випадків є те, що між 44 убитими в битві 28 грудня, найшли 25 трупів з обрізаними в жорстокий спосіб ґеніталіями (абісинські санкції!). Полоненого в Оґадені італійського летуна Міннітія, мучили живцем, пізніше відрізали йому голову, яку тріюмфально занесли до головної абісинської кватири. Це потвердив французький старшина Ліпман. До ноти залучені фотографії, що ілюструють ці події.

— Руджутак у неласці. З Москви наспіла поголоска, що один із 7 членів політичного бюра, що від жовтневої революції займав низку визначних становищ, „старий большевик" Руджутак в останньому часі найшовся у неласці. Руджутакові закидають нібито недостачу „політичного пуризму".

— Роковини прилучення Клайпеди до Литви. З Ковна повідомляють: В усій Литві відбувались 15 ц. м. свята з нагоди роковин прилучення Клайпеди до литовської держави. Осередком цих манїфестацій було Ковно та Клайпеда.

— Мін. Іден говорить про міжнародню політику. Мін. Іден виголосив учора ввечорі у своїй виборчій окрузі у Лімінґтон промову, в якій заторкнувся питань міжнародньої політики. Промовець заявив: Збірної безпеки не можна легко осягнути. Вона вимагатиме безупинних зусиль і посвяти усіх, що будуть співпрацювати над її реалізацією. Чим готовіші будемо до зусиль і посвяти, тим більше готові будуть до цього інші нації.

— Мін. Еріо уступає з уряду. Політичні події у Франції розвиваються дуже скоро. Вчора ввечорі Еріо потвердив офіційно перед делеґацією партії радикалів, що уступає. Димісію зголосить до 48 годин.

— Демарш французького амбасадора в Берліні. Французька преса дуже уважно коментує вістки на тему демаршу французького амбасадора в Берліні Франсуа Понсета в нім. міністерстві закордонних справ. „Ля Ліберте" повідомляє, що амб. Понсет заявив фон Більовові, що: 1) французько-совітський договір не є спрямований проти Німеччини, 2) французько-англійські договори відносяться тільки до італійсько-абісинського конфлікту, 3) у Франції здивовані, що німецька преса веде кампанію проти льокарнеських договорів, 4) Франція не може погодитись на те, щоб у здемілітаризованій надренській смузі заложили ґарнізон.

ЧИСТКА У БОЛЬШЕВИЦЬКІЙ АРМІЇ.

З Москви надійшли вістки, що Ворошилов наказав усунути зі старшинського корпусу всіх старшин колишньої царської армії і тих старшин, які політично є непевні. Ворошилов приказав, щоби старшинський корпус большевицької армії складався виключно з певних на 100 відсотків комуністів.

НАЙШЛИ ЛІНДБЕРГОВОГО СИНА?

НЮ ЙОРК, ПАТ. Поліційна влада в Акроні, стейт Огайо, веде слідство в справі 5-літнього хлопця, що згідно з зізнаннями якоїсь жінки є сином полк. Ліндберга. Хлопцем заопікувався шофер ватажного авта Дольсен.

30 ВОЯКІВ ЗАНЯЛО МІСТО.

ХАРБІН, ПАТ. Оголосили тут урядову вістку, що 30 вояків зовнішньої Монголії заняло місто Гей-Льомото, 15 миль на південний захід від Манчулі. Мабуть взяли вони в полон 7 прикордонних поліцаїв та примусили мешканців евакувати місто. Шефа японської військової місії в Манчулі та його співробітників заатакувало 20 монголів на терені Манджуко. Напад відперли, сподіються поважних наслідків.

—o—

ВАЖКА НЕДУГА АНГЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ.

ЛЬОНДОН, 18. 1. ПАТ. Вчора пізним вечором розійшлася вістка, що король Юрій важко захорів. Король є тепер у палаті Сендрінгем у графстві Норфольк. Прибічні лікарі мусіли приспособляти кисень, щоби влекшити віддих хорому і провели цілу ніч біля хорого.

Лікарі видали такий бюлетин: Бронхіт, на який недужає король, не є небезпечний, одначе замітне є ослаблення серця, а це викликає деякі занепокоєння.

ЛЬОНДОН, 18. 1. ПАТ. Сьогодні стало відомим, що перестуда короля є поважніша ніж спочатку думали. Тому, що король має вже 70 літ, а тяжка недуга зперед 6-ти літ оставила сліди, навіть найменші недомагання викликають поважні занепокоєння. Вчора візвали до хорого короля наслідника престолу, князя Валії. Він негайно покинув Льондон і виїхав до Сендрінгему. Крім князя Валії біля хорого короля є теж королева Марія та другий син кн. Йорку, дочки кн. Йорку.

Серце короля дуже ослаблене, тому для підкріплення дали дві інекції камфори. Згідно з останнім комунікатом, стан здоровля хорого не змінився.

БОЛЬШЕВИКИ ТОРГУЮТЬ З ІТАЛІЄЮ.

НЮ ЙОРК, ПАТ. „Нюйорк Таймс" повідомляє в дописі з Греції, що СССР не зважаючи на санкції вдержує торговельні взаємини з Італією, доставляє матеріяли, яких вживають у теперішній війні, як вугілля, асфальт, збіже і цемент. Ці матеріяли перевозять грецькими кораблями.

Перед розправою за вбивство дир. Бабія і Бачинського.

У найближчому часі перевезуть з Варшави до Львова засуджених Бандеру, Лебедя, Підгайного, Мигаля, Малюцу, Качмарського і Зарицьку, проти яких прокуратура при окружнім суді у Львові зладжує акт обвинувачення за вбивство дир. Бабія і Бачинського. Розправа відбудеться проти них перед судом присяглих у Львові вже мабуть у березні ц. р. Підсудних обвинувачуватиме прок. Прахтель-Моравянський.

Збірка на Нар. Дім у Підгайцях.

На підставі дозволу підгаєцького старости в Підгайцях з дня 13. І. ц. р. до ч. В-32-48 дозволено *в часі від 18.—27. січня ц. р.* на терені цілого підгаєцького повіту перевести на збіркові листи *публичну збірку, призначену на сплату зобовязань Нар. Дому в Підгайцях.* Виділ Філії „Просвіти" в Підгайцях як власник Нар. Дому взиває всі товариства та свідоме наше громадянство прийти з грошевою поміччю, чим дасть не вперше доказ, що величавий Нар. Дім є гордістю цілого підгаєцького повіту.

Ширіть наш часопис!

ВІДГУКИ ДНЯ.

Наш шовінізм.

Кричимо: „Кривда нам!", нарікаємо на сусідський шовінізм, а ніколи не подивимося у своє нутро, чи не поглянемо на свій загумінок. Тоді певно змінилиб дещо думку, а наші очі побачилиб неодно в іншім світлі.

Щодня довідуюся, а то й переконуюся, скільки ріжних помилок уважаємо за непомилки, скільки безпуття за правильний путь.

Ось недавно трапився такий випадок: Приходить один мій знайомий до уряду у Львові і питає за якимсь референтом. Показують йому на молодого чоловіка, що з олівцем у роті думав над якимись широкими рефератовими плянами.

— Вибачте, пане, — почав мій знакомий. — Я в справі...

— Не розумію по українськи — відповідає референт.

— Алеж пане, ви є обовязаний. Адже...

— Прошу говорити в зрозумілій мові, або не перешкаджати мені.

Мій знакомий обурився:

— В такому разі я піду до вашого начальника.

І пішов...

— Пане начальнику! В[illegible] референт не хотів мене вислухати.

— Чому?

— Бо я говорив по українськи.

— Це неможливе! Ми тут не робимо жадної політики!

— Нам це законом забезпечено і не можете дивуватися, що ми з цього користаємо.

— Алеж очевидно, очевидно...

— Що ви подумалиб про мене, якби я з цього не користав?

— Ну... гм... так... Розуміється...

— Супроти цього прошу зі мною списати протокол.

Задзвонив і казав покликати секретаря. Ввійшов молодий чоловік.

— Пан спише з тим паном протокол.

— В якій справі, пане начальнику?

В справі пана референта, що не хотів розуміти по українськи.

— Пане начальнику, я такого протоколу не спишу.

— Алеж, пане секретарю!

Старий начальник встав, взяв на бік молодого секретаря і почав йому щось вияснювати, про щось переконувати.

Але секретар мав одну тільки відповідь: ні!

— Га! — розложив безрадно руки старий начальник. — В такому разі дякую вам

І відпустив секретаря.

А сам сів, зітхнув, почіхався і врешті:

— Нема ради! Сам спишу.

І почав писати.

А скінчивши, похитав головою і сумно-прихильним голосом сказав:

— Якби то було добре, мій пане, якби належалось співжиття, колиб не ваш український шовінізм.

Скажіть, Шановні Читачі, чи не мав рації?!

Галактіон Чіпка.

На могилу лікаря-композитора.

Д-р Ярослав Лопатинський, що помер цими днями у Львові, лікарював в останніх роках у Гологорах біля Золочева. Уродився він 1871. р. у Долині. Вчився теорії музики у Відні та Дрездені. Компонувати почав у 1887. і в 1891. р. видав першу свою композицію.

Його музична творчість обіймала в першій мірі сольові пісні в супроводі фортепіяну (між ними правдиві перлини як: „Її душа, то чайка над водою" або „В неділеньку вранці"). Пісні ці в числі около пів сотні, а частина їх видала друком у видавництві „Торбан". Крім цього написав він комічну оперу „Еней на мандрівці", яка була постійно в репертуарі українського театру Т-ва „Бесіда". Останнім його твором була з дієва опера „Казка скал" (із власним текстом). Раніше ще написав музику до комедії Л. Лопатинського „Овекруха". Багато його рукописів пропало в часі війни, коли він перебував на Наддніпрянщині. В останнім часі вийшла друком у Відні його композиція на фортепіян, яку він присвятив В. Барвінському.

Лопатинський був колись популярним пісенярем; його твори виконували на концертах. Залюбки співали їх Сальомея Крушельницька та Адам Людвиґ.

Усунувшися в приватне життя як лікар у Гологорах, не підтримував він звязків із нашим музичним молодняком, тому й відходив у тінь і забуття.

Лишилася по ньому деяка спадщина, яку слід би компетентним людям переглянути й оцінити. *С. Ч.*

НОВИНКИ.

— **Реферат на тему „Післявоєнна людина"** виголосить д-р Маркіян Дзерович в суботу, 25 січня 1936, год. 19, в домівці Марійського Товариства Пань, вул. Руська 10. Вступ за добровільними датками на цілі харитативної секції Марійської Дружини Студенток. 1—2

— **Усі діти міста Львова** тішаться, що Українська Захоронка уладжує дітячу маскараду дня 16. лютого 1936 в салях Ремісничої Палати! Мами! Приготовляйте гарні, дешеві і дитячі костюми!

— **Засідання Комісії Мови** відбудеться в понеділок 20. ц. м. в канцелярії НТШ. у Львові. Початок в год. 18.

— **Памятайте всі**, що в неділю, 19. ц. м. в год. 12.15 відбудеться українська ревія в театрі „Колізей" вул. Сонячна 25 при співучасти найкращих українських артистів: М. Сабат Свірської, Л. Крившцької, Стефи Стадниківної, О. Ольського, ревелерсів „Евгена" й балету. Білети від 1 зол.

— **Члени Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові** місцеві і позамісцеві повинні заплатити залеглі членські вкладки — місячно 0.50 зол. і вписове 10.00 зол. — найпізніше до 31. січня ц. р. Вкладки і вписове висилати на адресу: М. Островерха, Львів, Ринок 10 „Діло". — **Рада Т-ва.**

— **Промова Митрополита Шептицького,** трансмітована у Святий Вечір на всі стації Польського Радія, буде ще раз зарепродукована дня 19. ц. м. після Святойорданського водохрестя в Ринку апаратом Телефункен перед сальоном тієї фірми при площі Марійській ч. 9. Хто не має свого радія, має нагоду вислухати промову цю на площі.

— **Про Українську Загальну Енцикльопедію** помістила у числі з 18. ц. м. львівська „Хвіля" у відділі „Україніка" статтю відомого знавця наших справ А. Брата. Стаття написана в легкому тоні, із добрим знанням усіх обставин, які доводилось поборювати видавництву та редакції УЗЕ.

— **Українська пісня в білгородському радіо.** Після успішного першого виступу в липні м. р. у білгородському радіо з українським репертуаром відома українська співачка й артистка пані Є. Мозгова-Винниченкова виступить знову з українськими піснями в білгородському радіо в середу, 22. січня ц. р. в год. 16.

— **Протиукраїнська демонстрація.** В салі другого Дому Техніків у Львові відбулося вчора віче польської ендецької молоді у справі польсько-українського зближення. Референт м-р Роек виступив проти якихнебудь уступок польського уряду в користь українців, зокрема проти створення українського університету. Учасники, яких було півтора сотні, не ухвалили ніяких резолюцій.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тяганню держ. кляс. льотерії впали м. і. виграні на такі числа: 10.000 зол. на ч. 3508 38548. 5.000 зол. на ч. 2884 68785 179341 192658. 2.000 зол. на ч. 7666 10596 22103 50593 56827 64851 71088 107973 112634 110795 127577 160230 165909 173050 179787 186041 191927. 1.000 зол. на ч. 1730 2569 2829 5216 5413 7348 15078 21798 26013 2890 29654 34593 38378 37925 39868 42617 47831 54215 56666 62501 53154 63793 69239 70142 81577 88051 92055 92072 102955 106389 107717 107789 121028 122094 126794 137091 146974 148542 148755 150019 158979 165489 168822 170342 171601 172241 185078 191027 192711 194226.

— **Фальшиві поголоски.** „Львовскі Дзеннік Народови" помістив письмо провінціяла ОО. Домініканів, кс. Генрика Якубца, який стверджує, що ніколи не мав наміру продавати фільварку в Борках Домініканських, а тимсамим і митрополитові Шептицькому. Таксамо фальшива поголоска про якусь парцеляцію фільварку в Давидові, бо цей фільварок проданий тому два роки в польські руки, а врешті про парцеляцію дібр у Підкамені. Як відомо, польська преса счинила була недавно крик, що всі ті добра мають перейти в українські руки.

— **За обнижку академічних оплат.** Міністер освіти проф. Свентославський приняв на послухання делегатів „Братніх помочей" на університетах і політехніках, які зясували важке матеріяльне положення академічної молоді і просили міністра, щоби причинився до обниження оплат за студії. Зокрема домагалися обнижки чесного на третину та виділення іспитових оплат. Міністер заявив, що покищо не може дати певної відповіди у справі обнижки оплат і сказав, що тимчасом громадянство повинно занятися допомогою для академічної молоді.

— **Затяжна зима.** Метеорольоги кажуть, що друга половина цьогорічної зими буде строга і сніжна, а при цьому дуже довга. Коли в часі Різдвяних свят була у нас весна, то на Великдень, що припадає в половині квітня, будемо мати ще сніги. Подібна зима була в 1906/7 р., в першій половині дуже тепла, але у квітні лежали ще сніги. Дальше зима 1911/12 і 1916/17 можуть нам сказати, що нас цього року чекає. Отже в лютім і березні сильні морози та великі сніги, що затягнуться на квітень.

— **Допомогова акція в Коломийщині.** За почином коломийського старости в Коломийщині зорганізовано кілька громад. комітетів для несення допомоги безробітним і бідним. Комітети збирають пожертви збіжем, бараболями і т. п. В усіх школах у місті і повіті ведеться акція доживлювання шкільної молоді. Майже всі лікарі згодилися давати безплатну лікарську поміч для безробітних, а крім того в Коломиї мають створити нічліговий дім для бездомної й безробітної молоді.

— **Ще один шовіністичний алярм.** Польська преса вдарила у дзвін тривоги, що знову один земельний маєток має перейти з польських рук в українські. Цим разом у гру входить фільварок у Горохівцях під Перемишлем, зложений із 240 моргів орної землі і 300 моргів ліса. Хоче його купити, мовляв, перемиська гр. кат. капітула від дотеперішнього власника Долинянського.

— **Старинні гуцульські документи.** Д-р Петро Контни знайшов у Кутах збір давних актів у 52 томах, з яких 25 томів торкається 17 громад знад Білого Черемошу. Є це документи з другої половини 17-го століття, що ілюструють невідому ще історію господарських відносин на Гуцульщині. На перше місце висуваються транзакції землею, отже купна, даровизни, тестаменти, спори і т. п., що кидають світло на тодішнє життя й обичаї Гуцульщини.

— **Краєва хроніка.** Від довшого часу непокоять злодії мешканців села Яблінка (Турчанщина). М. ін. злодії викраяли ножицями кілька метрів бляхи з дому Геніга. — В Порогах пов. Надвірна рядовик 58 п. п. Іван Кощук напився денатурату і до двох днів помер.

— **Не 3-го, але 9-го січня** була забава в Сяноці. У вчорашньому числі „Діла" (ч. 12) в новинці п. н. „Темні духи гуляють" зайшла прикра друкарська помилка, бо забава в Сяноці відбулася не 3., але 9. січня ц. р. Одночасно ми дістали таке вияснення від поважної особи зі Сянока, яка приїхала до Львова: Минулими роками виділи наших товариств зі Сянока звертались за дозволом на забави до Преосвященного Кир Йосафата у Перемишлі і діставали їх. Цього року за таким дозволом звернулись своєчасно до апостольського адміністратора о. д-ра Й. Масцюха. Тому що не прийшла заборона, в салі „Народнього Дому" відбулася забава.

— **Одинацять народів в одному селі.** Болгарія може похвалитися одним селом, яке можна назвати міжнароднім, бо його 2.500 мешканців належить аж до 11 національностей. Село, що називається Царевбрад і лежить у східній Болгарії біля міста Шумен, істнує вже 860 літ. Крім болгар живуть у ньому турки, вірмени, альбанці, німці, чехи, москалі (чи не українці?), поляки, мадяри, татари, а навіть голяндці. Всі вони живуть у найбільшій згоді між собою і займаються переважно хліборобством. Міжнароднє село має три школи, а саме болгарську, турецьку і німецьку, одну православну й одну католицьку церкву, жіночий манастир і одну мошею.

— **Масове нищення домашніх звірят.** У звязку з пошестю скаженини, яка шириться між звірятами в Істамбулі та околиці, вбито там в останніх двох місяцях 12.000 псів, 7.00 котів, дві малпи і велику скількість дробу. Мають ще вбити коло 15.000 псів і стількиж котів.

— **Летунські катастрофи.** В гористому терені біля джерел ріки Какста, допливу Амазонки, впав з невідомих причин тримоторовий пасажирський літак. Сім подорожних згинуло, а других сімох тяжко потовклося. В тій країні живе дике індіянське племя. — В заливі Пенсаколе на побережі Фльориди затонув підчас бурі найбільший гидропляи на світі, французький літак „Ляйтнант де Весо Парі". З людей не згинув ніхто. Гидропляи відбув великий лет над південним Атлянтиком.

— **Лісничий стріляє людей.** В лісі біля Котулі Ванатор на Буковині лісничий Брандель приловив селян Василя Калинюка і Тимофія Тащука при рубанню бука й стрілявши на них з короткої віддалі, положив трупом 34-літного Василя Калинюка. Тимофій побіг у село й дав знати двірникові й жандарям, що прийшли на місце злочину. Та тут привитав їх цей сам лісничий стрілами з рушниці. Видно, що лісничий Брандель стріляє не лише тих, що крадуть дерево, але й всіх, що йдуть через ліс. Його потягнено до судової відповідальности.

— **Цікаві психотехнічні досліди.** Американський лікар, д-р Лірд ствердив експериментальним способом, що праця людського мозку підвищується, коли голова лежить по змозі низько. Він є професором психольогії на університеті в Гамільтоні і займався від довшого часу проблемою, яке положення голови найсприятливіше, щоби використати вповні умову силу. На основі дослідів з ріжними особами він прийшов до висновку, що напр. математичні задачі розвязується легше і швидше, коли чоловік не сидить, але лежить. Ті осяги він побільшив ще тим, що клав голову нижче ніж ноги. На жаль практичне застосування цього досвіду не все можливе. Що мають робити люди, що виконують працю в бюрах?

— **Гигієна курення тютюну!** Не всім може відомо, що на цілім світі вживають тютюну з 30 міліонів сотнарів річно. Нічого дивного, що при такій величезній консумції тютюну проблема курення є першорядної ваги, передовсім у краях, де, як у Польщі, здебільша вживають його у папіросках. Бо в папіросці спалюється рівночасно з тютюном звійка (гільза), якої властивий вибір рішає про гигієну курення. Добра звійка, спалюючись разом з тютюном, не лише не може витворювати побічних, непобажаних продуктів спалювання, але мусить також уможливити правильне спалювання тютюну і при тому мати достаточні абсорбційні прикмети. Ця справа у Польщі ідеально розвязана у відомій загально звійці „Морвітан" Станислава Волошинського. Звійка „Морвітан" вироблена зі спеціяльної, делікатної, вільної від деревника рослинної бібулки самоспальної, що дозволяє їй цілковито і рівномірно спалитись. Це є підставова прикмета доброї папіросової бібулки, що науково ствердив учений французький дослідник Д'Авнель. Достаточний доплив кисня, потрібний до спалювання тютюну, дістається до звійки „Морвітан" завдяки її поровatій структурі, вислідом цього є її надзвичайний смак і аромат папіроса в тій звійці. Якщо до того візьмемо на увагу найновочасніші технічні уладження і педантичну чистоту при продукції звійок „Морвітан", тоді маємо повний образ непересічних прикмет цієї марки, якими вона відріжняється від інших подібних виробів.

З кіна.

Кіно „КАСІНО": „ЗАПРОСИНИ ДО ВАЛЬСА".

Комедія на легкому історичному тлі з 1802 р., коли Англія використовувала віртемберське князівство позичаючи йому гроші взаміну за військо: 12.000 вояків, яких постачала Віртембергія. Навіть тінь Наполеона промайнула на цьому тлі; не тінь, а власна його особа, коли він зробив 300 миль дороги на те, щоб загрозити віртемберському князеві „санкціями", коли надалі підтримуватиме Англію своїм військом. Та всі ці факти можна забути, навіть переплутати, бо в цій легкій комедії грає головну ролю молода англійська танцюристка, що для добра своєї батьківщини витягає з віртемберського скупого князя останні гроші. Грає цю ролю Ліліяна Гарвей і направді тільки вона одна притягає до себе більше уваги. Трохи музики, трохи балету, дві-три любовні сцени, зовсім нехарактеристичний Наполеон — видовище, щоб забити час.

Кіно „МАРУСЕНЬКА": „ЯСНОВИДЕЦЬ".

Одна з кращих і цікавіших фільм. Зручно використана тема, яка завжди всіх нас хвилює: надприродних здібностей людини глядіти в незнану будуччину й передбачати великі події. Велика прикмета фільми — її льогічність та імовірність. Зручно вплетена любовна інтрига, цікаві дві вкладки: кінні перегони й катастрофа у копальні. Вкінці найбільша прикмета фільми: глядач стежить за нею з цікавістю, яка зростає, чим ближче до її кінця. Кльод Рейнс — артист з вимріяним обличчям і очима для такої ролі.

Дописи.

БІРЧА.

Велика просвітянська нарада Бірчанщини. На день 24. грудня м. р. скликав Виділ новооснованої Філії Т-ва „Просвіти" у Бірчі нараду відпоручників усіх сіл Бірчанщини, в яких істнують читальні та з сіл, в яких уже поладнано формальности, щоб відкрити читальні. Від 9 істнуючих читалень прийшли на нараду представники 7; крім того прибули відпоручники з 10 інших сіл, де мають відкрити читальні. В присутности понад 100 таких відпоручників і членів Філіяльного Виділу нараду відкрив голова д-р М. Ільницький, адвокат у Бірчі, який подав до відома зібраним вістку, що в останньому часі почала свою працю Філія Т-ва „Просвіта" у Бірчі. Опісля виголосив обширний річевий реферат м-р Р. Гуглевич

адвокатський апл'кант і просвітний організатор у Бірчі. Референт звсував у першій мірі ролю „Просвіти" в українському житті взагалі, обговорів завдання та методи праці цієї найважнішої в освітній організації клітини, якою є читальня, що бере безпосередню живу участь у творенні духових сил села, та є вогнищем, з якого наше селянство має безпосередньо черпати потрібне йому знання і виховання. Підкреслив високу гідність проводу читальні, його права і обовязки, який безпосередньо кермує перевихованням населення своєї місцевости. Зокрема вказав на необхідність обєднання в рядах читалень і Матірного Т-ва „Просвіта" громадянства повище 14 літ, на поширення доброї книжки, яка вирізьбить у душі людини тревалі цінности, поширить здорові ідеї. Вкінці звохотив до будови власних домів, упорядкування читальняних фондів, читальняного діловодства та взивав до плянової і систематичної праці по читальнях. Над порушеними прелегентом справами розвинулася жива дискусія, після якої принято такі резолюції: І) Читальняні проводи поведуть сильну акцію за обєднанням в читальнях українського громадянства понад 14 літ та приєднанням у найкоротшому часі до Матірного Т-ва „Просвіта" у Львові що найменше 15 членів у кожному селі. II) Признаючи велику ролю книжки у житті читалень читальні подбають про добре вивінован бібліотеки і совісних бібліотекарів. III) Вважаючи неграмотність великою перешкодою у перевихованні загалу, читальняні проводи обовязані зорганізувати в найкоротшому часі курси для неграмотних. IV). Читальняні проводи поведуть по читальнях плянову і систематичну освітну працю і зорганізують плянове та систематичне голосне читання. V) Читальняні проводи упорядкують в найкоротшому часі ціле читальняне діловодство. Вкінці голова д-р М. Ільницький звохотив читальняні проводи до витревалости та послідовности в своїй праці. Відспіванням національного гимну закінчилась ця перша спільна просвітянська нарада Бірчанщини.

СТАНИСЛАВІВ.

Вистава „Міс Гобс". У короткому часі по „Казці старого млина" виставила драм. сценка при філії „Просвіти" чергову песу, якою була комедія на 4 дії „Місс Гобс". Вистава пройшла з повним моральним успіхом. На чоло виконавців вибились Л. Каратницька (Місс Гобс) Т. Лісьжевич (Уолф Кінгсрл), які створили дуже добрі типи від 1. до 4. дії. Гра тих двоїх мусіла задоволити кожного, часом забували ми, що це не професійні актори, а лиш аматори. Побіч того дуету добре вийшла Мойсюківна (Місс Ферай), яка може занадто грає руками, але кладемо це на рахунок дебютантського виступу. Дуже добре вийшла Панашівна (Чарла). Гриньківна (Місс Ебей) і Лисяківна (Бессі) на місці, хоч перша не зовсім добре віддала тип тітки, що „з фаху" займається „лагодженням" родинних колотнеч, а друга, здається, не чулася добре в тій ролі. Сворак (Персівал Кінгсрл), хоч ролю зрозумів, то всетаки типу англійця не дав. Стеткевич (Джордж Джесоп) і Захарчук (капітан) зовсім слабі. Декорації арт. М. Зорія добрі, а каюта в 3. дії робила дуже гарне враження. Публики з незнаних причин дуже мало. Громадянство повинно хібаб зрозуміти, що коли „Просвіта" заложила постійну драм. сценку, то воно повинно прийти їй з поміччю, тимбільше, коли видає гроші не лише тому, що „випадає", але коли та „Просвіта" дає в заміну громадянству виставу, з якої можна бути зовсім задоволеним. Маємо надію, що до чергової вистави поставиться громадянство прихильніще. **Б. Л.**

Спорт.

ВСТУПАЙТЕ У ЧЛЕНИ К. Л. К.!

Довго очікувана зима нарешті прийшла. Чи білий сніг, що грубою верствою вкриє наш край і чарівним, срібним серпанком сповиє зелену фою карпатських смерек, застане вас за печею, чи при перегляді лещетарського виряду? Виберете сидження в хаті серед побоювань перед перестудою, чи рішитесь подбати про своє здоровля, про загартування тіла, скріплення мязів, відсвіження легенів, про добре травлення шлунка і про рівновагу Вашого духа? Якщо признаєте, що тільки рух є життям і не захочете прогайнувати радісних можливостей зими — вступіть негайно у члени Карпатського Лещетарського Клюбу і заложіть у вашій місцевости філію Карпатського Лещетарського Клюбу. Інформації подає секретар К. Л. К. Зеновій Гнатейко, Львів, Бартоша Гловацького 23.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

О. Когут-Б. Котецький: ІЛЮСТРОВАНИЙ ПРОВІДНИК ПО ЛЬВОВІ. Накладом Т-ва „Рідна Школа". Львів 1936. Стор. 48, формат 8°. В тексті 20 світлин Бориса Б., д-ра Дмоховського Ст., Моха О. і Щурата Ст.

Силвестер Салямон: НАШИМ ДЗЕЦОМ. Загреб. 1936. Стор. 16. ф. 8°

Володимир Ласовський: ҐЕНЕРАЛ ТАРНАВСЬКИЙ. Репортаж. Видавнича Кооператива „Червона Калина", Львів, 1936. Сторін 192 + 8 сторін знимок, ф. 16°. Обгортка роботи В. Ласовського.

ТАЙНА ХЛОПЯТИ, (за М. П. переповів о. Тим. Ч.С. В. В.). Вінєта й ілюстрації Якова Гніздовського. Львів 1935. Накладом В-ва „Наш Приятель". Стор. 76, ф. 8°.

UKRAINE IN KARTEN UND DIAGRAMMEN. Berlin 1936. Ст. 20, 8°. (Видано з приводу вистави демографічно господарських карт і діяграм у Берліні від 14. до 19. січня 1936, улаштованої Географічним Інститутом Берлінського Університету й Українським Наук. Інститутом у Берліні).

ЖУРНАЛИ:

ГОСПОДАРСЬКО - КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. Львів, неділя 19. січня 1936. Р. XVI. Ч. 3.

СВІТЛО Й ТІНЬ. Місячник. Журнал Українського Фотографічного Т-ва у Львові та його філій. Рік IV., ч. 1 (25) за січень 1936. Зміст: Слово до читачів про великий конкурс „Світла й тіни" на 1936 р. — Наша Батьківщина в світлині. — М. Д.: Як дібрати папір відповідний до неґативу? — С. К.: Як робити знимки в ночі? — А. Войтович: Зимові і спортові знимки. — М. Голубець: Найближчі завдання краєзнавства. — Наші ілюстрації. — М. З.: Критичний куток. — Новини фотопромислу. — З вистав і конкурсів.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Театр ім. І. Тобілевича.

ПІДГАЙЦІ:
19. І. „Отаман Пісня".
20. І. „Гори говорять".
З Підгайців іде театр до Бережан.

Великий Міський Театр.

Неділя, 19. І. год. 3. попол., ціни від 50—2.50 „Пасторалка"; год. 8. веч. Аб. 8. „Майор Варвара".

Понеділок, 20. І. год. 8. веч. Аб. 8. „Майор Варвара" вистава продана.

Вівторок, 21. І. год. 8. веч. Аб. 6 Виступ І. Кульчицької „Пригода в Ґранд Готелю".

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 19. І. год. 8. веч. Аб. 9. Виступ Ірини Сольської „Віяльце леді Віндермір".

Понеділок, 20. І. год. 8. веч. Аб. 9. Виступ Ірини Сольської „Віяльце леді Віндермір".

Вівторок, 21. І. год. 8. веч. Аб. 9. Виступ Ірини Сольської „Віяльце леді Віндермір".

Кіна.

АДРІЯ: „Міліон", „Демон пустині".
АПОЛЬО: „Додик на фронті" в Димтею.
АТЛЯНТИК: „Боротьба з царатом".
ВАНДА: „Ескімо", „Антко поліцмайстер".
ҐРАЖИНА: „Мала неня" з Фр. Ґаль.
КАСІНО: „Запросини до вальса" (Ліліяна Гарвей).
КОЛІСЕЙ: „Світ іде вперед", ревія: „Вальс вертається".
КОПЕРНИК: „Весільна ніч".
МАРУСЕНЬКА: „Ясновидець".
МІРАЖ: „Маскарада", „Примхи кохання".
МУЗА: „Папуа".
НАКС: „Біла леді" й актуальности.
ПАЛЯС: „Навісний поручник".
ПАН: „Я збігленець" (Павло Муні).
РАЙ: „Веселий ювилей Мікі Мавс".
СОНЦЕ: „Жовтий князь", ревія „Сватання на рати".
СВІТ: ревія Маріонеток і фільма „Цілуй мене ще" з Анною Ондра.
СТИЛЕВЕ: „Єгипетські ночі" (Едді Кантор).
ТЕНЧА: „Віденські ночі" та додатки".
ТОН: „Папуа".
УТІХА: „Гальо Льондон!" і ревія.
ХИМЕРА: „Наше сонічко" (Шерлі Темпль).

Закордонне радіо.

Неділя, 19. січня 1936.

Відень (506,8) 11.50 Симф. концерт, 12.55, 17.55 Розривкова музика, 20.05 Невідомі пісні великих композиторів, 21.00 Це Париж — місто та пісонька, 12.20 Шопенівський концерт, **Братислава** (298,8) 15.00 Зломане серце. 18.05 Концерт, 19.10 Форт. концерт ґ-дур Бетовена, **Кошиці** (259,1) 18.00 Для Закарпаття — в муз. частині „Пастух" словно-муз. авд., **Мор. Острава** (269,5) 19.55 Попурі зі співом, **Прага** (470,2) 7.30, 19.10 Концерт, 9.20 Сальон. квартет, 11.15 Клясична музика, 21.00 „Зазуля" оперетка Янковеца, **Париж** (1648) 12.00, 14.00 Концерт, 15.15 Спів, 18.00 Легка музика, **Білгород** (437,3) 16.00 Нар. пісні, 18.30 Концерт, 20.00 Весела авдиція, **Берлін** (356,7) 11.00 Симфонія І. ц-моль Брамса, 14.15 Барвний концерт. 18.00 „Пошукують субльокатора" весела сценка", 18.45 Музика в сумерку. **Кенігсвустергавзен** (1571) 9.00 Веселий поранок, 14.30 Весела муз. авдиція, 16.00 Капеля, **Кельн** (455,9) 20.00 Барвний світ опери, **Ляйпціґ** (382,2) 10.00 Веселі пісні, 15.10 Скрипка, 18.50 Цитристи, **Мінхен** (405,4) 10.30 Давні нар. пісні, 13.00, 21.00 Концерт, 15.05 Соната на скрипку та форт. Петерса, 19.00 Давні й нові танки, **Будапешт** (549,5) 12.30 Концерт оп. орхестри, 15.50, 21.20 Легка музика, 17.30 Концерт, хор і солісти, 22.30 Тисяча й одна ніч, концерт орх., **Міляно** (221,1) 12.30 Концерт вальсів, **Рим** (420,8) 13.10 Солісти, 17.00 Симф. концерт, 20.30 „Мадам ді Теб" оп. Льомбарда.

Понеділок, 20. січня 1936.

Відень (506,8) 12.20, 16.05 Концерт, 20.00 Музика краєвиду, 21.30 Австрійські пісні, 22.10 Легка віденська музика, **Братислава** (898,9) 15.00 Концерт, 21.15 Скрипка, 21.40, Спів, **Кошиці** (259,1) 17.15 Циг. музика, **Мор. Острава** (269,5) 17.35, Давні італ. арії, 18.10 Нім. авдиція, пісні в супроводі лютні, **Прага** (470,2) 16.10 Легка музика, 17.40 Нар. пісні, 18.25 Соната Шварца на скрипку та фортепіян, **Париж** (2648) 18.30 Концерт, 21.00 „Ле пантен де Віолет" оп. Адама, 22.30 Фр.-фляманський концерт, **Білгород** (437,3) 11.30, 13.15, 20.50 Нар. пісні и танки. **Берлін** (356,7) 14.15 Веселі звуки, 17.00 Твори на клявесин, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, **Ляйпціґ** (382,2) 16.30 Два фортепіяни, 18.00 Військ. орх., 18.50 Селянська музика, спів, **Мінхен** (405,4) 12.00 Концерт симф. орх., спів, 16.50 Барвний концерт солістів, **Будапешт** (549,1) 13.40 Спів, 17.00 Циг. музика, 18.30 Симф. концерт, 20.30 Солісти, муз., спів, 22.00 Джез, спів, **Міляно** (221,5) 11.30, 13.10 Легка музика. 20.15 Військ. орх., **Рим** (420,8) 17.15 Танк. музика, 20.35 Симф. концерт

Вівторок, 21. січня 1936.

Відень (506,8) 17.30 Вок. концерт, 20.00 Концерт Прага-Відень, 22.10 Форт. квартет ціс-моль Райдінґера, **Братислава** (298,8) 16.10 Концерт, 17.50 Форт. ресіталь, 21.40 Спів, **Брно** (325,4) 18.30 Флет, 21.40 Форт. ресіталь, **Прага** (470,2) 17.20 Соната ц-дур Бетовена, 18.25 Нар. пісні, 19.10 Військ. орх., 20.00 Концерт Прага-Відень, **Париж** (1648) 12.00, 13.15 Концерт симф. орх., 21.45 „Ля Ґазет де Монмартр" — вес. авд., **Білгород** (437,3) 16.20 Болгарські пісні, 17.00 Танк. музика, 19.50 Нар. пісні, 21.00 Концерт, сольо. **Берлін** (356,7) 8.30 Концерт, 17.00 Шубертові баляди та пісні (Дітмар баритон), 20.05 Грецько-німецький концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00 Музика 17.50 Пісні вальт. Німана в вик. композитора, 20.10 Танк. музика, **Ляйпціґ** (382,0) 16.30 Віольончеля, 18.00 Концерт, 23.20 Англ. музика, **Мінхен** (405,4) 16.50 Веселий концерт нар. музики, 20.10 Веселий вечір, **Будапешт** (549,5) 12.05, 22.55 Циг. музика, 19.30 „Дон Хуан" оп. Моцарта, **Міляно** (221,1) 13.20 Орх. концерт, камер. музика, 20.35 „Адріяна Лекуврер" оп. Чілеї, **Рим** (420,8) 17.15 Муз. всячина, 20.35 „Ціперо" ком. Бонеліа, 22.00 Танц. музика.

Львівське радіо.

Неділя, 19. січня 1936.

9.00 Ранішня авдиція, 10.00 Оп. музика з гр. пл., 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Театр. всячина, 12.15 Муз. поранок, симф. орх., фортепіян; у перерві в год. 13.00 фрагм. із „Фантазії або Нова Деяніра", драма Ю. Словацького, 14.00 „Помилки" новеля Ст. Жеромського, 14.25 Великі артисти у звуковику з гр. пл., 15.00 Городець із зеленицею для малоземельних родин, 15.15 Гей, іду в ліс! — спів і дуда з гр. пл., 15.25 Огляд ринків рільних продуктів, 15.38 Музика з гр. пл., 15.45 Імпорт і інтереси хліборобства, 16.00 Ломиголовки для дітей. 16.15 Квінтет сальон. музики, 16.45 Концерт муж. хору, 17.00 Танк. музика, орх., 17.40 Моменти, 18.00 Т. Блюмер: Танкова суїта оп. 53, 18.30 Театр Уяви: „Реки" у вик. Ст. Ярача, 19.10 Спорт. вістки, 19.15 Реклям. концерт, 19.30 Джанета Мекдональд із гр. пл., 19.45 Белетристичні новини, 20.00 Концерт солістів (Мокшицька спів, віольончеля, форт.), 20.45 Виїмки з творів Й. Пілсудського, 20.50 Веч. денник, 21.00 На веселій львівській хвилі: „Прийдіть у тиждні", 21.30 Фейл: Румунія з ля Фуршет, 23.45, 21.46 Спорт. вістки, 22.06 Танк. музика, орх., 23.05 Танк. музика з гр. пл.

Понеділок, 20. січня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Сальон. музика, 13.35 Домашнє господарство, 13.50 Популярна та сальон. музика з гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Попурі з оперетох, гр. пл., 16.00 Лекція нім. мови, 16.15 Концерт сальон. музики, 16.45 „Новорічні бажання" Арк. Аверченка, 17.00 Домашнє господарство та промисл, 17.15 Поезії Ор-Ота, 17.20 Скрипка та форт.. 17.50 Живі легкопади, 18.00 Форт. ресіталь, 18.30 Листи від дітей. 18.40 Сільва рерум, 18.45 У Відн. гр. пл., 19.00 Нова доба вищої школи закора. торговлі у Львові, 19.20 Реклям. концерт 19.55, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Воєнська авд. 20.30 Хвилина Д'Обера з гр. пл., 20.45 Веч. денник. 20.55 Із сучасної Польщі 21.00 Концерт орх., інтермеза, 21.30 Літ. вечір присв. Вацл. Серошевському. 22.00 Симф. концерт, Шленінська спів, 23.05 Танк. музика з гр. пл.

Присилайте передплату!

Вівторок, 21. січня 1935.

6.30 Ранішня авдиція, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 8.10 Тягнення клясьотерії, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий дєнник, 12.15 Для мол. дітей: Казка про мишачого короля, 12.30 Тисяча тактів музики, 13.25 Домашнє господарство, 13.30 З ринку праці, 13.35 Китиця ів. Штравса з гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Хвилина Петра Чайковського з гр. пл., 16.00 Скринька ПКО, 16.15 Американські пісні в вик. Франки Річі (сопр.) у супр. форт.; англійські пісні в вик. А. Пжавера з гр. пл., 16.45 Вся Польща співає, 17.00 Льокомотива, 17.15 Гр. плити для знавців, 17.50 Говорена енциклопедія, 18.00 Форт. ресітель, 18.30 Технічна скринька, 18.40 Сільва рерум, 18.45 Форт. ресітель, 19.00 Скавтизм, як метода сусп. виховання, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Монолог, 20.10 Концерт Данового хору, 20.45 Веч. дєнник, 20.55 Із сучасної Польщі, 21.00 Концерт орх., спів, 22.00 Шуберт: Смичковий квартет д-моль (Смерть і дівчина), 22.30 Сьогоднішній стан науки про вітаміни (відчит для лікарів), 22.45 Поганські танки з гр. пл., 22.48 Літ. хвилина: Переклади, 23.05 Музика з гр. пл.

Радіокутик.

ЧИ МОЖНА СТАРУ СУПЕРГЕТЕРОДИНУ ПРИСТОСУВАТИ ДЛЯ СПРИЙМАННЯ УЛЬТРА-КОРОТКИХ ХВИЛЬ?

Це питання недавно знову розбудило велике зацікавлення серед загалу радіослухачів. Відповідь на це питання залежить від цілого ряду ріжних причин. Якщо під „старою супергетеродиною" будемо розуміти апарат з новіших часів, що має екранову лямпу або пентоду великої частоти, як осцилятор-модулятор, то при утриманні старого укладу схоплювати ультра-короткі хвилі неможливо. В цьому напрямку досліджено вже багато ріжних метод, між іншим застосовано цілковиту зміну вхідних сполук при помочі цілковитого перелучника.

Одначе вживаючи октоду переводимо ґрунтовну зміну. Ця лямпа працює в супергетеродині в усіх засягах хвиль майже з ідеальною рівномірністю, як це стверджують останні радіоапарати.

ДРЕЗДЕНСЬКИЙ КВАРТЕТ У РАДІО.

„Польське Радіо" анґажувало на 21. січня год. 22.00 один з найкращих камеральних квартетів — Дрезденський Квартет. Ідеальний дострій, гарний звук усіх инструментів, досконала інтерпретація — здобули цьому квартетові велику славу.

У програмі концерту: один з найкращих творів камеральної музики, квартет д-моль Шуберта п. т. „Смерть і дівчина". Одначе часто слухач має тільки стару супергетеродину, що не має октоди, і вважає, що не може сприймати ультра-коротких хвиль. У цьому випадку залишається тільки один спосіб — добудувати окремий малий сприймач, який має тільки голосникову й кінцеву лямпу, так що будова його та кошти утримання є дуже незначні. Однак ділання цього додаткового апарату для сприймання ультра-коротких хвиль треба добре узгіднити з діланням самої супергетеродини, щоб його строєння не викликало розладдя в апараті.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.25—5.27.

Нім. марка 1·25—1·30, фр. франки 34.90—35·10, шв. франки 171.50—172·50, фунти стерлінги 26·10—26·25, австр. шілінги 98·00—99.50, чеські кор. 19.00—20.00, румунські лєї 26·00—28.00, італ. ліри 33.50—35.50.

Золото: Долари 9.02—9.05, Рублі 4.75—4.85, Фр. франки 34.40—34·80, Корони 36·20—36·80. Дукати 83.00—83.50; 1 грам золота 5.93.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 18-го січня ц. р. кооперативам платив за:

		льоко Львів.
1 кг.	масла десерового бльокового без опакування . .	2·50 зол.
1 кг.	масла десерового в бочках враз з опакуваннями	2,54·50 „
1 кг.	масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2·60 „
1 л.	молока від 28. XII. 1935	0·14 „
1 л.	сметани	0·75 „
1 к.	яєць	4·50 „

Тенденція на масло вдержана, на молоко, сметану та яйця слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 20. 1. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курки молоді без остріг 1. кл.	1·15 зол.
Курки з острогами товсті 1. кл.	1.— „
Індики товсті 1. кл.	1,10 „
Пантарки товсті 1. кл.	1.20 „
Ґовщеві качки 1. кл.	1.15 „

Приймає кури, качки, і пантарки в необмеженій кількости.

Птицю негодовану приймає по дешевшій ціні.

Купує вівсяну питльовану муку, просо, овес та ячмінь.

Приймає нових доставців.

ОПОВІСТКИ.

Святочний концерт з нагоди 18-их роковин проголошення Самостійности Української держави відбудеться у Львові заходом Українського Центрального Комітету 12-го **лютого ц. р. у салі Великого Театру.** Цього року запрошено до співучасти у святі нашу світової слави піяністку **Любку Колессу,** яка дала вже свою згоду на виступ і спеціяльно для цієї ціли приїде закордону на концерт. Буде це рідка нагода для нашого ширшого громадянства почути нашу знамениту піяністку. Крім неї виступають у концерті Марія Сокіл, Леся Кривицька і симфонічна орхестра під проводом Антона Рудницького. Подробиці незабаром. З огляду на особливе зацікавлення Святочним Концертом, просимо білети заздалегідь замовляти у Союзному Базарі. Чистий дохід піде на будову Захоронки для дітей і сиріт бідних українських емігрантів.

З нагоди імянин Вп. П. Директора, зложили учениці Дівочого Інституту в Перемишлі 15 зол. на Укр. Шпиталь.

Заява: Жалую і перепрошую п. інж. Богдана Лучаківського за образу, яку я йому заподіяв в днях 10. і 14. травня в Станиславові. — **О. Шепарович.**

У дарі на укр. інвалідів зложив Вп. Мих. Панашій у Миловані 1 облігацію 6 прц. Нар. Позички, вартости 50 зол. з купонами. За дар і память про інвалідів дякує УКТОДІ, Львів.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.